

Svätý Bonaventúra

(*1221 – † 1274; učiteľ Cirkvi):

**MYSTICKÝ VINIČ
ČIŽE TRAKTÁT O UMUČENÍ PÁNA**

Titul originálu

**VITIS MYSTICA
SEU TRACTATUS DE PASSIONE DOMINI**

Preklad z knihy: Św. Bonawentura, *Pisma ascetyczno-mistyczne*, Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej, 1984, str. 162 – 188, św. Bonawentura, *Mistyczny Krzew Winny, czyli traktat o Męce Pańskiej*, preložil a vypracoval o. Salezy Kafel OFMCap.

Predhovor

'Ja som pravý vinič' (Jn 15, 1) atď.

Príd', ó, Ježišu, plodonosný Vinič! Pane Ježišu Kriste, 'Strom života' stojaci 'v strede raja' (Gn 2, 9), ktorého 'lístie sú liekom' (porov. Ez 47, 12; * = pozn. prekl.: *Zjv 22, 2), plody zasa životom večným! Požehnaný Kvet, a zároveň Plod Požehnanej Ratolesti, najčistejšej Matky – Panny! Bez Teba nik nie je múdry, pretože Ty si Múdrost' večného Otca (*porov. 1 Kor 1, 24). Ráč posilniť moju slabú a smädiacu myseľ 'chlebom rozumnosti a vodou múdrosti' (Sir 15, 3), aby vďaka Tebe, 'Kľúč Dávidov' (porov. Iz 22, 22; *Zjv 3, 7), stalo sa mi zrozumiteľné to, čo je nezrozumiteľné (*porov. Lk 24, 45), aby vďaka Tebe, ó, 'Pravé Svetlo' (*Jn 1, 9) stalo sa jasným to, čo je nejasné, aby skrze mňa, vďaka Tvojmu zjaveniu a svetlu, sme ako ja rozprávajúci, tak i mňa počúvajúci dosiahli život večný. Amen.

1. kapitola

Vlastnosti viniča

1. 'Ja som pravý vinič' (Jn 15, 1). S pomocou Pána nášho Ježiša Krista, pozrime sa na niektoré vlastnosti pozemského viniča, vďaka čomu budeme môcť poznať rovnako aj vlastnosti onoho Nebeského Viniča. Zamyslime sa nielen nad tými vlastnosťami, ktoré vlastní z prirodzenosti, ale taktiež nad tými, ktoré vyplývajú z práce pri jeho pestovaní.

2. V prvom rade treba vziať do úvahy to, že vinič je sadený, a nie siaty; sadí sa výhonok, vzatý z jeho materského viniča. Zdá sa mi, že to možno preniesť na počatie Ježiša. Najskôr totižto Vinič bol zrodený z Viniča; Boh bol zrodený z Boha a Syn z Otca, spoluvečný a jednej podstaty s Tým, z ktorého je. Ale, aby priniesol viac ovocia, bol zasadený na zemi, to je počal sa v Márii Panne; stal sa tým, kým nebol, ostávajúc tým, kým bol. Požehnaná je táto zem, prinášajúca požehnanie všetkým národom! Veru, požehnaná je Tá, ktorá vďaka добрote Boha vydala tak požehnaný plod (porov. Ž 85, 13; *Lk 1, 42)! Ona je tá zem, o ktorej bolo napísané: 'Nebolo človeka, ktorý by obrábal zem, avšak bola zavlažovaná prameňom, vytekajúcim z raja' (porov. Gn 2, 5 – *6. *10). Zaiste, táto zem neprijala ľudské pôsobenie, aby sa v nej počal Syn Boží, ale bola zavlažená vodou Ducha Svätého (*porov. Jn 7, 37 – 39; Sk 2, 17 – 18). Tak totižto čítaš: 'Duch Svätý zostúpi na Teba a moc Najvyššieho Ťa zatieni' (Lk 1, 35). Ešte raz bolo napísané o nej: 'Nech sa otvorí zem a zrodí Spasiteľa' (porov. Iz 45, 8). A tá zem sa otvorila – Blahoslavená Panna Mária – prostredníctvom viery, veriaci a poslušná slovu anjela i zrodila spásonosný Vinič – nášho Spasiteľa, 'ktorý dáva večný život za odmenu'.

A keďže tento Vinič bol daný svetu, bol podrobený starostlivosti príslušnej pri pestovaní viniča.

2. kapitola

Orezávanie viniča

1. Plodonosný vinič sa zvykne orezávať, čo možno rozumieť doslovne i symbolicky. Pán náš, Ježiš Kristus bol obrezaný (porov. Lk 2, 21), nie preto, že by túto obriezku potreboval, ale aby utíšil naše bolesti bolesťami toho, ktorý nie za seba trpel, ale za nás a bol zranený nie za seba, ale aby vyliečil naše rany (porov. Iz 53, 4 – 5).

2. Môžeme taktiež v inom význame rozumieť orezávanie nášho Viniča – najmilovanejšieho Ježiša – konkrétne tak, že všetko to bolo z Neho odrezané, čo Mu chýbalo v tomto živote, akokoľvek to mohol vlastniť. Môžeme teda usudzovať, že o tomto orezávaní sa vyjadril Apoštol hovoriac, o Ňom: *'On, hoci má božskú prirodzenosť, zriekol sa seba samého, prijal prirodzenosť sluhu'* (porov. Flp 2, 6 – 7). Veď samotné zrieknutie sa je istým druhom orezávania. Pretože tak, ako sa vinič zmenšuje, keď ho orezávajú, tak pravý Vinič, Pán, Ježiš Kristus, svojím vtelením *'sa stáva menším od anjelov'* (porov. Ž 8, 6; Hebr 2, 7. 9) – ba čo viac – bol ponížený najväčšími spomedzi všetkých ľudí.

3. Akým spôsobom? Nožom urážok bola od Neho odrezaná sláva, nožom odmietnutia – moc, nožom bolesti – potešenie, nožom chudoby – bohatstvo. Pozri teda, ako veľmi bol poobtínaný. Ten, ktorý bol obohatený všetkou slávou nebies, ba čo viac, Ten ktorý sám je slávou, ako keby odmietol slávu; prijíma odev sluhu, znáša urážky, pokrýva sa hanbou, aby nás uchránil od hanby a prinavrátil nám prvotnú slávu. Ten, ktorého vláde je podrobené všetko, čo sa nachádza v podsvetí, na zemi i v nebi, stáva sa tak poníženým, že Ho pokladajú *'za posledného zo všetkých ľudí'* (porov. Iz 53, 3); znáša hlad, smäd, horúčavu, chlad, únavu, a na koniec sa nevyhýba ani trestu smrti. On, ktorý *'prebýva v neprístupnom svetle'* (1 Tim 6, 16), *'na ktorého túžia hľadiť anjeli'* (porov. 1 Pt 1, 12), ktorého samotná vôňa tak opája duše svätých, že zabúdajú na súčasný svet i na seba samých, a zo všetkých síl *'bežia za Ním'* (porov. Pies 1, 3 – *4) – bol podrobený tak veľkému utrpeniu, že naozaj sa vyplnilo to, čo už skôr predpovedal skrze proroka: *'Ó, vy všetci, čo prechádzate cestou, pozrite a vidte, či je bôľ ako môj bôľ'* (Nár 1, 12). Ten, *'v ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania'* (Kol 2, 3), bohatý vo všetkom, ktorý jediný nikoho nepotrebuje, stal sa tak chudobný, že ako sám svedčí, je chudobnejší než líšky zeme a vtáci nebeskí; vraví: *'Líšky majú svoje nory a nebeské vtáky hniezda, ale Syn človeka nemá kde hlavu skloniť'* (Mt 8, 20). Bol chudobný pri narodení, ešte chudobnejší v živote, a najchudobnejší na kríži. Keď sa narodil za pokrm mal panenské mlieko, a ako odev biedne plienky. Počas života zasa, hoci mal odev, veľmi často pociťoval nedostatok pokrmu. Zatiaľ čo vo chvíli smrti Ho nájdeš obnaženého a smädného, pokiaľ azda nechceš uznať za Jeho nápoj *'ocot a myrhu zmiešanú so žlčou'* (porov. Mt 27, 34. 48; Mk 15, 23; Jn 19, 28 – *30).

4. A napokon nožom strachu sú od Neho odrezaní všetci priatelia a blízky, aby *'nebolo nikoho spomedzi všetkých Jeho priateľov, kto by Ho potešil'* (porov. Nár 1, 2). *'Sám'* preto *'šliapal lis a z národov nebol nik s Ním'* (porov. Iz 63, 3). A keď *'znášalo Jeho srdce urážky, očakával, kto by s Ním spolucítil no nebolo takého, kto by Ho potešil, takého nenašiel'* (porov. Ž 69, 21). Pozri teda, ako veľmi bol orezaný náš pravý Vinič – najláskavejší Ježiš. Ktorýže vinič bol kedykoľvek až takto orezaný? No z tohto mnohonásobného a neporovnateľného orezávania, máme ako účinok, útechu v podobe hojného ovocia.

3. kapitola

Okopávanie viniča

1. Vinič je taktiež okopávaný. Pod týmto okopávaním sa rozumie strojenie úkladov. Ak totižto niekto niekomu ľstivo strojí úklady, kope akoby jamu. Preto vraví, sťažuje sa: *'Predo mnou vykopali jamu'* (Ž 57, 7). Predsa nebolo možné ukryť nejakú leť pred Ježišom, ktorý má schopnosť vidieť dopredu i naspäť, ktorý vidí minulosť i budúcnosť ako prítomnosť. Ukážme na príklade niektoré z týchto ľstivo vykopaných jám. Evanjelium hovorí, že *'privádzajú'* k Pánu Ježišovi *'cudzoložnú ženu'*, hovoriac, že *'Mojžiš nariadil v Zákone takéto ženy ukameňovať. Čo povieš Ty?'* (porov. Jn 8, 3. 5). Obráť pozornosť na jamy, ktoré vykopali zlomyseľní roľníci (*porov. Mt 21, 33 – 39) okolo nášho požehnaného Viniča – najsladšieho Pána Ježiša (*porov. Jn 15, 1) – nie však preto, aby urodil ovocie, ale naopak, aby vyschol. Medzitým však ich zámary zlyhali, pretože tento okopaný Vinič nádherne vyrástol a vytryskol pre nás prameňom milosrdenstva.

2. V skutočnosti by príliš dlho trvalo vymenovať všetky jamy vykopané zlomyseľnými roľníkmi, ktorí sa usilovali prevrátiť všetky slová a skutky Ježiša. A keďže zbadali, že takéto okopávanie Mu vôbec neškodí, ale že samotní kopajúci padajú do týchto jám (*porov. Prís 26, 27; 28, 10; Sir 27, 29), neusilovali sa Ho už okopávať, ale tak prekopať, aby ako iné stromy vyschol na veky. Kopali teda a prebodli Mu nielen ruky i nohy (porov. Ž 22, 17), ale taktiež kopijou zlosti aj bok, ba i samo najsvätejšie srdce (*porov. Jn 19, 34), ktoré už dávno bolo prebodnuté kopijou lásky. Hovorí (Sv. písmo): *'Zranila si moje srdce, moja sestra, nevesta, zranila si moje srdce'* (Pies 4, 9). Najmilovanejší Ježišu! Tvoje srdce zranila tvoja nevesta, tvoja sestra, tvoja priateľka (*porov. Pies 1, 15; 4, 9)! Prečo bolo nutné, aby ho zranili ešte aj nepriatelia? Ó, nepriatelia! Čo to robíte? Ak už bolo zranené, áno, a naďalej aj ostáva zranené srdce najsladšieho Ježiša, prečo Mu spôsobujete druhú ranu? Vari neviete, že srdce už raz prebodnuté zomiera a stáva sa istým spôsobom necitlivé? Mŕtve je srdce najsladšieho Pána, môjho Ježiša, pretože bolo zranené. Prijalo ranu lásky Srdce Ženícha Ježiša, zomrelo smrťou z lásky. A akým spôsobom môže po druhý raz nastať smrť? *'Láska je mocná ako smrť'* (Pies 8, 6) – a viacej, je skutočne mocnejšia než smrť. Nie je možné odstrániť z príbytku srdca prvú smrť, to jest lásku k mnohým mŕtvym, pretože táto láska zanechala po sebe nezacelenú ranu. Ak dvaja rovnako silní navzájom bojujú, z ktorých jeden je v dome, zatiaľ čo druhý je vonku, ktože môže pochybovať o tom, že ten získa víťazstvo, ktorý je vo vnútri (porov. Lk 11, 21 – 22)? Pozri teda, aká veľká je moc lásky, ktorá vlastní príbytok srdca a ktorá usmrcuje ranou lásky! Túto moc má nielen Pán Ježiš, ale taktiež aj Jeho služobníci. Teda už dávno bolo zranené a zomrelo Srdce Pána Ježiša, *'neustále pre nás zabíjaného, považovaného za ovcu na zabitie'* (porov. Ž 44, 23; Rim 8, 36). Nastala aj smrť telesná, ktorá zvíťazila na nejaký čas, aby bola porazená naveky.

3. Keďže už raz sme prišli do Srdca najsladšieho Pána Ježiša a *'dobré je nám tu'* (Mt 17, 4), neodchádzajme príliš ľahko od Tohto, o ktorom bolo napísané: *'Tí, ktorí sa vzdávajú od Teba, budú zapísaní na zemi'* (porov. Jer 17, 13). A čo dostanú prichádzajúci k Tebe? Pristúpime k Tebe, vraví (*Pieseň piesní), a *'budeme sa radovať a budeme sa tešiť v Tebe, pamätajúc'* (porov. Pies 1, 4) na Tvoje srdce. Ó, *'aké dobré a príjemné je prebývať'* (porov. Ž 133, 1) v tomto srdci! Ó, najlepší Ježišu! Tvoje srdce je cenným pokladom, drahocennou perlou, ktorú nachádzame, na okopanom poli Tvojho Tela (porov. Mt 13, 44 – 46; *Ž 129, 3). Ktože by odmietol túto perlu? Či radšej sa nevzdám všetkých ostatných perál a za cenu všetkých

svojich myšlienok a pocitov nekúpim pre seba onú jedinú (*porov. Mt 13, 46) 'zložiť všetky svoje starosti' (porov. Ž 55, 23) do Srdca dobrého Ježiša, a ono určite 'ma zachová' (porov. Ž 55, 23).

4. V tomto chráme, v tejto Svätyni svätých i v tejto arche zmluvy (*porov. Hebr 9, 3 – 5), 'budem sa klaňať a chváliť meno Pána' (porov. Ž 5, 8; *Ž 86, 9), hovoriac s Dávidom: 'Našiel som svoje srdce, aby som sa modlil k svojmu Bohu' (porov. 2 Sam 7, 27). Aj ja som našiel srdce Pána, kráľa, brata a priateľa môjho, najláskavejšieho Ježiša. Azda nebudem sa modliť? Samozrejme! Budem sa modliť! Poviem smelo: Jeho srdce totižto je taktiež i moje. A právom. Ak mojou Hlavou je Kristus (*porov. 1 Kor 12, 12 – 13. 27; Ef 5, 23) potom, čo je vlastníctvom mojej Hlavy, nebolo by mojím? Ako teda oči mojej fyzickej hlavy sú naozaj moje, tak aj srdce mojej duchovnej Hlavy je taktiež moje. Aké je to pre mňa dobré! Hľa, ja a Ježiš máme jedno srdce! A čo je na tom divné, keď i 'veľké množstvo veriacich malo jedno srdce' (Sk 4, 32). Preto teda, Tvojím i mojím nájdenným srdcom, ó, najsladší Ježišu, budem sa modliť ku Tebe, môjmu Bohu. Prijmi moje modlitby vo svätyni vyslyšania, a čo viac – prijmi ma celého do Tvojho srdca. A i keď deformácia spôsobená mojimi hriechmi je prekážkou môjho prijatia, predsa len Tvoje Srdce je preplnené a rozšírené nepochopiteľnou láskou, 'Ty, ktorý jediný si (*porov. Ex 3, 14), môžeš očistiť počatého z nečistého semena' (porov. Jób 14, 4; *Ž 51, 7)! Ó, najkrajší zo všetkých (*porov. Ž 45, 3)! 'Úplne zmy zo mňa moju vinu a očisť ma od môjho hriechu' (Ž 51, 4), aby som skrze Teba očistený, mohol pristúpiť ku Tebe najčistejšiemu a zaslúžil si prebývať po všetky dni môjho života v Tvojom srdci, a zároveň spoznával i vyplňal Tvoju vôľu.

5. Aj preto bol Tvoj bok prebodnutý, aby nám umožnil vstup; Tvoje Srdce preto bolo zranené, aby sme mohli prebývať v tejto vinici, oslobodení od vonkajších zmätkov, a taktiež i preto bolo zranené, aby sme skrze viditeľnú ranu videli neviditeľnú ranu lásky. Kto totižto vrúcne miluje, ten je zranený láskou. Akým spôsobom mohol lepšie ukázať túto vrúcnosť, ak nie tým, že dovolil kopijou zraniť nielen telo, ale rovnako aj samotné srdce? Telesná rana teda ukazuje duchovnú ranu, ako to výstižne potvrdzuje už vyššie uvedená veta (*3. kap. 2., Pies 4, 9), v ktorej dvakrát bolo použité slovné spojenie: 'zranila si'. Príčinou obidvoch rán je totižto tá istá sestra a nevesta, akoby sám Ženích otvorene vravel: Pretože si ma zranila vrúcnosťou svojej lásky, je tiež dôvod, prečo som bol zranený kopijou vojaka. Ved' ktože by dovolil zraniť svoje srdce pre priateľa, ak by najskôr neprijal ranu jeho lásky? Preto vraví: 'Zranila si moje srdce, moja sestra, nevesta, zranila si moje srdce' (Pies 4, 9). Ale prečo je povedané 'sestra' aj 'nevesta'? Či nemohol dostatočne ukázať city milujúceho ženicha jedným pojmom 'sestra', alebo 'nevesta'? Tiež vyvstáva otázka prečo povedal 'nevesta', a nie 'manželka'? Ved' predsa tak Cirkev, ako aj každá verná duša neprestávajú každodenne rodiť svojmu Ženichovi, Kristovi potomstvo dobrých skutkov? Odpovedám stručne: Nevesty zvyčajne sú vrúcnejšie milované v počiatkovej fáze manželstva, než neskôr, kedy behom času samotná láska sa upokojuje. Náš Ženich teda, aby ukázal veľkosť svojej lásky, ktorá sa časom nezmenšuje, nazýva svoju priateľku 'nevestou', keďže Jeho láska je vždy svieža.

6. Práve z tohto dôvodu, keďže nevesta sa miluje taktiež telesným spôsobom, aby si v láske nášho Ženicha nehľadal nič telesné, tú istú nevestu nazýva 'sestrou', keďže sestry sa žiadnou mierou nemilujú telesným spôsobom. Vraví teda: 'Zranila si moje srdce, moja sestra, nevesta', akoby vravel: Pretože najväčšmi Ťa milujem ako nevestu, preto Ťa milujem čistým spôsobom ako sestru; pre teba bolo zranené moje srdce. Ktože by nemiloval toto Srdce tak zranené? Ktože by tak milujúcemu neopätovoval lásku? Ktože by tak čistého neobjal? Iste

miluje Zraneného tá, ktorá zranená Jeho vzájomnou láskou volá: *'Som zranená láskou'* (Pies 2, 5). Odpláca sa teda láskou milujúcemu Ženíchovi tá, ktorá vraví: *'Povedzte milovanému, že omdlievam z lásky'* (Pies 5, 8).

My teda, ktorí ešte zostávame v tele, koľko len môžeme, milujme podobne Milujúceho! Objímajme nášho Zraneného, ktorému bezbožní roľníci *'prebodli ruky i nohy'* (Ž 22, 17), bok i srdce. Modlime sa, aby naše srdce, dosiaľ tvrdé a neskrúsené ráčil zviazať uzlom a zraniť šípom svojej lásky. Amen.

4. kapitola

Priväzovanie viniča

1. Vinič sa priväzuje. Ktože by nevidel putá nášho Viniča? Však pozrime sa ne!

A teda: prvým putom, ako usudzujem, bola poslušnosť. Stal sa totižto poslušným Otcovi *'až na smrť, až na smrť na kríži'* (Flp 2, 8). Bol poslušný aj Matke a Jozefovi, a to podľa výpovede: *'Vrátil sa s nimi do Nazareta a bol im poslušný'* (Lk 2, 51). Poslušným bol taktiež i pozemským vládcom, platiac dvojdrahmu (porov. Mt 17, 24).

Druhým putom bolo lono Panny, pretože *'Toho, ktorého nebesia nemohli objať, nosila si vo Svojom lone'* (porov. Responzórium na slávnosť Božieho Narodenia po 6. čítaní v breviári).

Tretím putom boli jasličky, podľa textu hymnu: *'Narieka nemluvňa uložené v tesných jasliach'* (porov. Hymnus breviára na Nedeľu utrpenia Pána – Kvetnú nedeľu).

Štvrtým putom bol povraz, ktorým bol spútaný, keď Ho zajali; *'ničomníci položili ruky na Ježiša a spúťali Ho'* (porov. Mt 26, 50). Ó, *'Kráľ kráľov a Pán pánov'* (*Zjv 17, 14)! Čo máš spoločné s putami? Viniče sa priväzujú, aby ich plody neboli menšie a nepodliehali skaze, čo by sa stalo, ak by ležali na zemi. Tvoje ovocie je však neporušiteľné! Prečo je teda priväzované? Kráľa Alexandra, keď bol zasiahnutý šípom s hrotom v tvare harpúny, prosili o dovolenie, aby sa nechal zviazať, dokiaľ šíp nebude vytiahnutý, pretože i najmenší pohyb by sa mohol stať príčinou smrti. Lež on povedal: *'Nie je správne spúťavať kráľa; kráľovská moc je slobodná a nikdy nie je obmedzená'* (porov. Curtius Rufus, *Histor. de rebus Alexandri Magni, IX, c. 5*). Ó, *'Bože bohov'* (Ž 50, 1)! Ako veľmi bola obmedzovaná Tvoja sloboda a moc! Spúťavaný si toľkými putami, Ty, ktorý jediný si slobodný! Spúťavaný si Ty, ktorý jediný máš moc zväzovať a rozväzovať! Ale Ty si bol spútaný kvôli Tvojmu milosrdenstvu, aby si nás vyslobodil z našich súžení (*porov. Ž 116, 16). Ó, aké nepriateľské boli putá tých ukrutníkov, ktorými spúťali Teba, najmiernejšieho Baránka (*porov. Iz 53, 7; Jn 1, 29)! Pane Ježišu, vidím očami duše, pokiaľ len môžem, Teba spútaného pevnými putami sťa lotra vedeného na súd k najvyššiemu veľkňazovi (porov. Mt 26, 57), a následne ku Pilátovi (*porov. Mt 27, 2). Vidím, a zmocňuje sa ma hrôza, a z úžasu by som omdlel, keby som jasne nepoznal, že Ty prv bol si spútaný v srdci putami lásky, ktoré Ťa s ľahkosťou dokázali priviesť k znášaniu vonkajších pút. Ó, dobrý Ježišu! Vďaka Ti za Tvoje putá, ktoré s takou mocou trhajú naše putá!

2. Piate puto boli putá, ktorými bol priviazaný ku stĺpu, keď Ho bičovali (porov. Mk 15, 15), hoci i samotné biče, ktoré omotávali Jeho Telo, právom môžeme nazvať putami. Napriek

tomu, že boli nepriateľské, tvrdé a nespravodlivé, milujem putá týchto bičov, ktorým bolo dané objímať Tvoje Najsvätejšie Telo, a ktoré tak hojne nasiakli Tvojou najčistejšou Krvou. Ó, dobrý Ježišu! Hoci Tvoja Krv bola tak hojne vyliala počas bičovania, že na stípe postriekanom jej kvapkami sa až doposiaľ, ako sa tvrdí, zachovali červené stopy, to ja i tak budem veriť, že oveľa viac tej Krvi vsiaklo do bičov, ktoré ťali Tvoje Telo! Hľaď, ako dobre to zodpovedá zviazaniu, ktorým sa vinič priväzuje ku stĺpiku. Ako lepšie možno porozumieť symbolike tohto stĺpika, ak nie tak, že predstavuje tamten stĺp ku ktorému bol priviazaný Pán? Ako sa totižto priväzuje vinič ku stĺpiku, tak Krista priviazali ku stĺpu.

3. Šiestym putom bola trňová koruna (*porov. Mt 27, 29) nesmierne bolestivo gniaviaca tú milovanú Hlavu a zanechávajúca na nej stopy mnohých ostňov, vytláčajúca odšťadial kvapky Krvi, ktoré ako sa domnievam, stekali aj na úctyhodnú Tvár ešte neobschnutú od židovských pľuvancov (porov. Mt 26, 67). Ukrutné boli muky tohto putá, tohto symbolu cti, a ktorý, ako vidíme, zahŕňal hojné zneváženie. Ó, 'Kráľ slávy' (Ž 24, 8. 10), dobrý Ježišu, koruna všetkých vyznávajúcich Teba, kráčajúcich za Tebou, bojujúcich pre Teba, víťaziacich vďaka Tebe, zotrúvajúcych v Tebe, ktože Ťa odsúdil na tak trpké zahanbujúce puto? Hľa, 'hanba pokrýva' (porov. Ž 69, 8) Hlavu i milú 'Tvár Tvoju' (porov. Ž 69, 8); 'pokolenie zlé a skazené' (porov. Mt 17, 17; *Mt 12, 39) prinieslo Ti v korune ozdoby výsmechu (*porov. Mt 27, 29), a v ostňoch trnia skutočnú bolesť. Zápasia v Tebe hanba i bolesť. Nevieš, ktoré z tých dvoch Ťa viacej trýzni: koruna výsmechu či bodajúce trnie. 'Vyjdite' teda, 'dcéry sionské a pohliadnite na kráľa Šalamúna v korune, ktorou ho korunovala jeho matka v deň jeho sobáša a v deň radosti jeho srdca' (porov. Pies 3, 11). Ktorákoľvek duša priznávajúca sa k tomu, že je dcérou Siona čiže Cirkvi, nech vyjde zo svetských starostí a márnivých myšlienok (*porov. Hebr 13, 12 – 13) a nech vďaka kontemplácii pohliadne na kráľa Šalamúna, to jest Ježiša Krista (*porov. Hebr 12, 2 – 3), ktorý 'je náš pokoj' (Ef 2, 14) odstraňujúci nepriateľstvo, a obnovujúci priateľstvo medzi Bohom a človekom (*Ef 2, 16).

Pozri si Ho, ó, verná duša, 'v korune, ktorou Ho korunovala Jeho matka', to jest synagóga, pod ktorou sa rozumie židovský národ. Ó, zlá matka! Čo zlého urobil tento tvoj dobrý Syn, že bol spútaný i trňovými putami (*porov. Mt 27, 23 – 29)? On je ten, 'ktorý rozviazal' tvojich 'spútaných' (*porov. Ž 116, 16; Lk 13, 11 – 13. 16), ktorý prinášajúc útechu 'zdvihol padlých, siroty i vdovy' (porov. Ž 146, 7 – 9). A takýto si zaslúžil, aby bol spútaný? Či naozaj takéto veno, takéto dary dávaš na Jeho svadbe? 'Deň', totižto 'svadby' je prvým dňom, dňom – vravím – urážok i rúhania, dňom utrpenia i biedy, dňom spôsobovania rán i bolestí, dňom pút i smrti. Takýto je tento deň svadby a takýmto zásnubným darom zasnúbil si ťa, ó, verná duša, tvoj Ženích 'najkrajší z ľudských synov' (Ž 45, 3; *Mt 9, 15). A sám dnes 'ako ženích vyšiel' (porov. Ž 19, 6) korunovaný nie zlatom, ani perlami, lež trňami (*porov. Jn 19, 5). Nechýba Mu ani posmešný purpurový šat, keďže 'Ho odeli do šarlátového plášťa' (Mt 27, 28), hoci On oveľa hodnejšie prizdobil svoj Šat – svoje Telo (*porov. Flp 2, 6 – 7; 1 Kor 15, 44. 54; 2 Kor 5, 1 – 4) Purpurom, to jest svojou vyliatou Najsvätejšou Krvou. Purpurom totižto sa nefarbí viac než dva razy. On však prúdom svojej Krvi sfarbil svoje Telo nie dvakrát, ale dokonca trikrát. Ó, nevesta! Hľa, tvoj Ženích začervenaný potom (*porov. Lk 22, 44), bičovaním, ukrižovaním (*porov. Mk 15, 15)! Pozdvihni oči duše a 'pozri, či tunika' tvojho Ženicha 'to je, či nie' (porov. Gn 37, 32)? Hľa, 'zožrala ho krutá zver' (porov. Gn 37, 33), zúrivé psy (*porov. Iz 56, 11; Ž 22, 17. 21), židovský národ. Krutá zver odsudzuje tvojho Syna, tvojho Brata, tvojho Ženicha. Ktože by necítil bolesť v takej situácii? Ktože by zadržal slzy a vzlykanie? Ako totižto je svätou vecou radovať sa pre Ježiša, tak rovnako je svätou vecou oplakávať svätého Ježiša.

4. Siedme puto boli putá zo železa, ktorými bol spútaný na kríži (*porov. Ž 22, 17; Jn 19, 18; 20, 25). Boli oveľa drsnejšie a krutejšie od predošlých, pretože nielenže trhali kĺby Najsvätejších Rúk i Nôh, ale taktiež oddelili onú Najsvätejšiu Dušu od prebývania v Najčistejšom Tele.

Teraz *'vyjdite, ó, dcéry sionské a vid'te'* (porov. Pies 3, 11), že v boji zomiera náš darca pokoja bojujúci za našu slobodu. Vid'te, že Stvoriteľ nášho žitia namiesto nás vchádza bránami smrti, aby nás nasmeroval späť na cestu života. Vid'te, že najstrašnejšie putá, železné klnce ukrutne prerážajú Ruky i Nohy, ktoré boli vždy zamerané ku spásu a našu *'spásu vykonali uprostred zeme'* (porov. Ž 74, 12). Vid'te drevo Kríža vložené v našom chlebe (porov. Jer 11, 19), v chlebe najčistejšom, v chlebe slastnom, v *'chlebe anjelov, ktorý zostúpil z neba'* (porov. Ž 78, 25; Jn 6, 58), aby nám dal Seba za pokrm, žeby naše duše ustavične podrobené námahám živil Ním samým, a nie iným pokrmom. Avšak vteľujúc sa do nás, vteľuje sa nie pre to, aby Seba premenil v naše telo, ale preto, aby nás premenil v Jeho ducha (*porov. 1 Kor 6, 17). Najdrahší! Vid'te teda, ako je spútaný, ako je zarátaný *'medzi zločincov'* (Lk 22, 37) náš najlepší Ženích, vlastníaci vo svojej podstate plnosť slobody. Umiera náš Život (*Jn 11, 25; 14, 6), nie pre vlastný úžitok, ale pre náš úžitok. Zaplavte sa potokmi slz nad Umierajúcim v takých putách; urobte to taktiež preto, že On sám už skôr plakal za nás. Stojte pri *'Zavesenom'* (*porov. Sk 5, 30), *'upokojte sa a vid'te'* (porov. Ž 46, 11) na akú bolestnú, na akú najhanebnejšiu smrť je odsúdený. On totižto ešte očakáva a úpenlivo sa rozhliada, či je ktosi kto *'trúchlil by spolu s Ním'* (porov. Ž 69, 21), či nájde sa ktosi, kto by Ho potešil, kto zotrel by pramienky krvi, kto zatlačil by oči, kto vytiahol by klnce, ktorými bol pribitý, a sňatého z Kríža ovinul by *'čistým prestieradlom'* (porov. Mk 15, 46) nie z plátna, ale zo srdca a plačúc odprevadil s blahoslavenými a plačúcimi ženami do hrobu (*porov. Lk 23, 55).

5. V súlade s napomenutiami svätého Pavla *'vyjdime'* (Hebr 13, 13) aj my s naším Ženíchom, dobrým a najšľachetnejším Ježišom *'mimo tábora'*, to znamená mimo žiadostivosti tohto sveta, s Ním *'nesúc potupu'* kríža i útrapy pút. Nesluší sa totižto byť neumŕtveným údom ukrižovanej Hlavy (*porov. Jn 19, 18; Ef 5, 23. 30) a nech úd nevraví, že patrí k telu Hlavy, ak nespolutrpel s Hlavou (*porov. Gal 2, 19; 5, 24; Kol 1, 24; 3, 5; Rim 8, 13. 17).

Spútajme sa teda putami utrpenia dobrého a najmilovanejšieho Ježiša, aby sme mohli byť spútaný s Ním taktiež putami lásky. On totižto spútaný putami lásky, zostúpil z neba na zem, aby prijal putá Umučenia (*porov. Jn 3, 13 – 17; 12, 27; Mk 14, 35. 41). Taktiež i naopak – my, ktorí túžime dostať sa zo zeme do neba, spútajme sa najskôr putami utrpenia s našou Hlavou, aby sme skrze to dospeli ku spútaniu sa putami lásky (*porov. Oz 11, 4; Jn 12, 32 – 33; Gal 2, 19; 5, 24) a stali sa tak s Ním jedno (*porov. Gal 3, 27 – 28; Ef 5, 23. 30 – 32).

5. kapitola

Podobnosť samotného viniča predovšetkým s Telom Krista

1. Spoznajúc sčasti to, čo je navonok spojené s pestovaním viniča, venujme teraz pozornosť samotnému viniču, aby sme primeranejšie a dôkladnejšie skrze niektoré jeho podobnosti mohli kontemplovať náš pravý Vinič, nášho Pána, Ježiša.

A teda: celý kmeň viniča je viac pokrivený než ostatné stromy či kry a zdá sa, že je celkom neužitočný a bezcenný aj nevhodný pre akékoľvek použitie. O čom to vypovedá? Kmeň pozemského viniča by mal predstavovať Telo nášho Viniča, Pána Ježiša, no jeho znetvorenie zdá sa nijako nezodpovedá podobe Toho, o ktorom je napísané: *'najkrajší z ľudských synov'* (Ž 45, 3). Vypočujme si však Izaiáša vraviaceho: *'Hľa, videli sme Ho a nemal pôvab ani krásu, nemal vzhľad, aby sme po Ňom túžili, opovrhnutého a posledného z mužov, muža bolestí, ktorý poznal slabosť; tvár Jeho akoby skrytú a opovrhnutú. Preto sme si Ho nevážili a považovali sme Ho ako keby za malomocného a zabitého Bohom a pokoreného'* (porov. Iz 53, 2 – 4). Hľa, ako Ho opisuje Prorok.

2. Ale prejdime už k účinkom umučenia. Umúčením nazývame nielen onen jeden deň, v ktorom zomrel, lež celý Jeho život. Lebo celý život Krista bol príkladom a mučením. Povedzme krátko, ale v dlhšom uvažovaní pozastavme sa nad tým, ako veľmi bol chudobný (*porov. 2 Kor 8, 9; Flp 2, 6 – 7; Lk 2, 7; Mt 8, 20;...), v požívaní pokrmov i nápojov striedmy, ako dlho zotrval v bdeniach (*porov. Lk 6, 12), ako často sa modlil (*porov. Lk 3, 21; 5, 16; 6, 12; 9, 18. 28; 11, 1; 22, 41; 23, 46; Hebr 5, 7), pracoval a to v pote tváre, aký bol neúnavný, keď *'obchádzal dediny a mestá, hlásajúc Evanjelium a uzdravujúc všade'* (*porov. Mt 9, 35); ako často znášal hlad a smäd On, *'živý chlieb'* (*Jn 6, 51), On, *'prameň vody prúdici do večného života'* (porov. Jn 4, 14). Obráťme pozornosť na onen štyridsaťdňový pôst, po ktorom *'vyhladol'* (Mt 4, 2) a už vracajúcemu sa z púšte k ľuďom vybehnime Mu v ústrety, aby sme mohli uprene hľadiť na Jeho milovanú tvár.

3. Prejdime však už k umieraniu v poslednom dni a budeme môcť spoznať príčiny znetvorenia Tela. Začnime teda naše uvažovanie na tom mieste, na ktorom – ako sám svedčí – začal sa *'chvieť a pociťovať strach'* a *'Jeho duša bola smutná až na smrť'* (porov. Mk 14, 33 – 34) a krvavý pot Zamdlievajúceho a Umierajúceho hojne rosil údy do takej miery, že už ich nielenže rosil, ale po kvapkách z nich stekal na zem (*porov. Lk 22, 44). Podme ďalej a zbežne vymenujme útrapy onej noci, ako bol zatknutý, spútaný, vlečený, hnaný (*porov. Jn 18, 12 – 13. 24; Mk 15, 1; Lk 23, 7. 11. 26. 32), bitý i oplúty, zauškovaný i udieraný päšťami (*porov. Mt 26, 67; Jn 18, 22; 19, 3), korunovaný trnami i zaodetý do červeného pláštá, vysmievaný pokryteckým klaňaním i kľakaním, bitý trstinou (*porov. Mt 27, 27 – 31), zosmiešnený oblečením do bielych šiat (*porov. Lk 23, 11), doráňaný ostrými bičmi (*porov. Mk 15, 15), obťažovaný vlastným krížom, ktorý najskôr zdvíhal (*porov. Jn 19, 17) a ktorý zakrátko mal zdvíhať Jeho (*porov. Jn 12, 32 – 33; 19, 18). Uprene hľad' na takéhoto Ježiša! Kdeže je tu miesto pre rozkoš? Aká je tu vznešenosť? Ktože by v Tele tak zmučenom hľadal krásne tvary?

4. No prídme ku koncu. Najmilovanejší Pán Ježiš bol obnažený (*porov. Jn 19, 23). Prečo? Aby si sa ty mohol pozrieť na znetvorenie najkrajšieho Tela. Tak teda obnažujú toho dobrého a najnádherniešieho Ježiša. Beda mi! Obnažujú Pána, ktorý kraľujúc pred vekmi *'zaodel sa velebou a mocou'* (porov. Ž 93, 1), ktorému spievame: *'Odel si sa do nádhery a krásy, zahalil si sa svetlom, s'ľaby rúchom'* (porov. Ž 104, 1 – 2). Dobrý Ježiš, naša Hlava, naša Radosť, naša Česť, stal sa *'divadlom'* a posmechom *'pre svet i ľudí'* (porov. 1 Kor 4, 9), akoby *'divom pre mnohých'* (Ž 71, 7) a príčinou *'potriasania hlavou medzi ľuďmi'* (*porov. Ž 22, 8; Mt 27, 39). Prečo však otáľam? Vyzdvihujú Ho na kríži, ruky a nohy má prebodnuté, vyteká Krv, ak ešte nejaká zostala. Náš Prostredník (*porov. 1 Tim 2, 5) sa nachádza *'pred tvárou'* Otca *'zlomený, aby odvrátil jeho hnev, aby nás nezničil'* (porov. Ž 106, 23). A hoci je zlomený na celom tele, neupadá na duchu a statočne zotráva vo vytrvalosti dobrej vôle.

Ó! Sladký Ježišu, v akom stave Ťa vidím? Ó, najsladší a najmilovanejší, dobrý Ježišu! Jediný Spasiteľa zachraňujúci nás z našich dlhoročných hriechov! Ktože Ťa odsúdil na tak bolestnú smrť? Ktože Ťa priviedol až k tomu, že nielenže musíš trpieť tie najbolestnejšie, ale i tie najhanebnejšie rany? Ó, najsladší Vinič, dobrý Ježišu! Takúto úrodu Ti priniesla Tvoja vinica, ktorú *'si preniesol z Egypta'* (Ž 80, 9). Trpezlivo *'si čakal'* až do tohto dňa Tvojej svadby, *'žeby urodila hrozno, ona však urodila trnie'* (porov. Iz 5, 2). Korunovala Ťa totižto trnmi aj obklopila Ťa trnmi. Hľa, na akú horkosť sa premenila už nie Tvoja vinica, ale cudzia (*porov. Mt 21, 33. 43; Mk 12, 9)! Zaprela Ťa totižto, hovoriac a volajúc: *'Nemáme kráľa, iba cisára'* (Jn 19, 15).

5. Teba teda svätokrádezní roľníci vyvliekli mimo vinice – mesta i spoločnosti (*porov. Hebr 13, 12; Jn 9, 22) – a zabili Ťa (porov. Mt 21, 33 – 39), lež nie rýchlo, ale zmučeného, s mnohými ranami po bičovaní Ťa klincami pribili na kríž (*porov. Mt 27, 20 – 26. 35; Sk 2, 23), aby si na ňom zomrel po dlhotrvajúcom utrpení (*porov. Mk 15, 25. 34. 37). Dobrý Ježišu! Ako veľa máš tých, čo Ťa bijú! Bije Ťa Tvoj Otec, pretože *'vlastného Syna'*, to jest Teba *'neušetřil, ale vydal za nás všetkých'* (Rim 8, 32); biješ rovnako Ty sám seba *'vydávajúc na smrť svoju dušu'*, ktorú Ti nikto *'nemôže zobrat'* (porov. Jn 10, 17 – 18) bez Tvojho súhlasu; bije Ťa taktiež zradou a pokryteckým bozkom Tvoj učeník (*porov. Mt 26, 47 – 50); bije Žid, udierajúc Ťa päťami do tváre (*porov. Mk 14, 65); bijú Ťa pohania bičmi a pribíjajú Ťa klincami (*porov. Jn 19, 1. 18). Ó! Ako veľmi si zbitý a ponížený! Ó! Ako veľa je tých, čo Ťa bijú!

Ó! Aký početní sú tí, ktorí Ťa vydajú na smrť! Vydal Ťa Nebeský Otec, ktorý Ťa *'vydal za nás všetkých'* (Rim 8, 32). I Ty vydal si seba samého, ako to radostne ohlasuje jeden z tvojich služobníkov, ktorý hovorí: *'Ten, ktorý ma miluje, vydal seba samého za mňa'* (*porov. Gal 2, 20; Ef 5, 2). Ó, skutočne obdivuhodná výmena! Pán vydal seba za sluhu, Boh – za človeka, Stvoriteľ – za stvorenie, Nevinný – za vinného. Vydal si teda seba samého do rúk onoho zradcu, pokryteckého učeníka. Onen zradca vydal Ťa Židom. A Židia, tí najhorší zradcovia, Ťa vydali *'pohanom na výsmech, oplutie, zbičovanie, ukrižovanie'* (*porov. Mt 20, 18 – 19; Mk 10, 33 – 34). Povedal si to i predpovedal, a hľa, splnilo sa. Po vykonaní všetkého Ťa ukrižovali a *'započítali medzi zločincov'* (*porov. Lk 22, 37; 23, 32 – 33). To však nestačí, že si doráňaný a preto – *'množia bolesti tvojich rán'* (porov. Ž 69, 27), tým, že dajú Tebe smädnému *'piť víno zmiešané s myrhou a žĺčou'* (porov. Mk 15, 23; Mt 27, 34).

6. *'Žialim za tebou'*, môj Kráľ, Pán a Učiteľ, Otec i *'Brat môj'*, najmilovanejší Ježišu, *'príjemnejší než láska ženy'* (porov. 2 Sam 1, 26), ktorého *'šíp sa nevrátil'* (porov. 2 Sam 1, 22). Lebo *'tvoje ostré šípy'* (Ž 45, 6) sú dôležité nauky, je to Tvoje *'slovo'*, ktoré *'je živé, účinné a ostrejšie než každý dvojsečný meč, prenikajúci až po oddelenie duše a ducha'* (Hebr 4, 12). Rovnako sa v boji nezachvel Tvoj štít. Predsa *'štítom dobrej vôle'* a milosti *'si nás ovenčil'* (porov. Ž 5, 13). *'Oštep'* Tvojich modlitieb nebol stiahnutý (*porov. Joz 8, 18. 26; Ex 17, 11; Lk 1, 51. 69 – 73; Jn 19, 18; 1 Kor 15, 26. 57), keď si sa modlil za zločincov, aby nezahynuli (*porov.; Lk 23, 33 – 34), to o čo viac za priateľov! Ty si mocnejší ako lev, pretože Ty, *'Lev z Júdovho kmeňa'* (Zjv 5, 5) premohol si leva, ktorý *'obchádza, hľadajúc koho by zožral'* (1 Pt 5, 8). Ty si rýchlejší ako orol. *'Zajasal si sťa obor, ktorý má prebehnúť cestu'* (porov. Ž 19, 6) – splniť tajomstvo svojho Vtelenia. *'Ako orol vyzývajúci svoje orlícata k letu, rozpál si krídla'* – svoje ramená na Kríži a *'vznášajúc sa nad nami, vzal si nás a zanesol na svojich ramenách'* (porov. Dt 32, 11; *Jn 12, 32 – 33; 19, 18; Lk 15, 5) *'svojou mocou do svojho svätého príbytku'* (Ex 15, 13), do *'rodného domu'* a *'Tvojho jasu'* (*porov. Ž 36, 9 – 10), kde z dôvodu *'nájdania stratenej ovce a drachmy'* (porov. Lk 15, 4 – 5. 8 – 9) pripravil

si *'hostinu pre susedov a svojich priateľov'* (porov. Lk 15, 6. 9), spraviac *'radosť'* svätým duchom z dôvodu *'hriešnika, ktorý robí pokánie'* (porov. Lk, 15, 10). A hoci si taký a tak veľký, si odsúdený na *'najpotupnejšiu smrť'* (Múd 2, 20). Porúčajúc ducha do rúk Otca a sklania hlavu, umieraš (*porov. Lk 23, 46; Jn 19, 30).

7. Prosím, prídte a prejavte mi súcit všetci, ktorí túžite radovať sa v Pánovi. Pohliadnite na vášho Mocnára – ako bol zdrvený, na vášho Vytúženého – akým poľutovaniahodným spôsobom bol znetvorený, na vášho Nositeľa pokoja – ako bol v boji zabitý. Kdeže je ružová červeň, kdeže snehová belosť (*porov. Pies 5, 10), akúže nájdeš krásu v tak zničenom tele? Hľa, *'pominuli sa dni'* (porov. Ž 90, 9) nášho Dňa (*porov. 1 Sol 5, 5), najláskavejšieho Ježiša, ktorý iba sám je Dňom bez temnoty (*porov. Jn 8, 12; 1 Jn 1, 5); a Jeho *'kosti vyschli sťa raždie, uvädol sťa seno a vyschlo'* i Jeho *'srdce'* (porov. Ž 102, 4 – 5). Bol vyzdvihnutý a zrazený veľkou silou, no pri vonkajšom znetvorení zachoval si zároveň vnútornú krásu a vnútornú dôstojnosť.

Avšak neopúšťaj Ho v Jeho utrpeniach, pretože Tohto *'najkrajšieho z ľudských synov'* (porov. Ž 45, 3) videli na Kríži ľudia, ktorí hľadali len na Jeho vonkajší vzhľad *'nemajúci krásy ani pôvab'* (porov. Iz 53, 2), Jeho zneuctenú tvár a znetvorený výzor. No z tohto znetvorenia nášho Vykupiteľa vzišla cena našej krásy. Čierňavu vonkajšieho znetvorenia tela (*porov. Pies 1, 5; Nár 4, 8) najmilovanejšieho Ježiša predstavili sme len čiastočne. Ktože však vyjadri Jeho vnútornú krásu? Veď *'v ňom prebýva celá plnosť Božstva'* (Kol 2, 9)! Znetvorujeme sa teda i my zvonku na tele (*porov. Kol 3, 5; Gal 5, 24; 6, 14) so znetvoreným Ježišom (*porov. Gal 2, 19; Kol 1, 24), aby sme sa pretvorili vnútorne s krásnym Ježišom. Pripodobňujeme sa našim telom ku telu nášho Viniča, aby sa pretvorilo *'telo nášho poníženia do podoby tela jeho slávy'* (porov. Flp 3, 21; *Rim 8, 17).

6. kapitola

Druhá podobnosť, čiže listy viniča vo všeobecnom chápaní

1. Listy viniča sú veľkolepejšie než listy takmer všetkých stromov. A načože iné poukazujú listy nášho pravého Viniča (*porov. Jn 15, 1), ak nie na slová najláskavejšieho Ježiša? Vďaka listom vyniká vinič, vďaka slovám vyniká Ježiš (*porov. Jn 7, 46). A keďže veľkolepejším býva vinič kvôli rozmiestneniu listov, keď vyzdvihnutý na nejaké drevené podpery, na rôzne strany rozťahuje svoje výhonky, pozrime sa, či náš pravý Vinič bol niekedy vyzdvihnutý a rozťahnutý, a pouvažujeme aké listy sladkých slov vypustil pre našu spásu.

2. O tom, že náš Vinič, Ježiš Kristus bol vyzdvihnutý, On sám svedčí o sebe, hovoriac: *'A ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetko pritiahnem k sebe'* (Jn 12, 32). Je zrejmou vecou, že to čo bolo povedané o tomto vyzdvihnutí, vzťahovalo sa na Kríž (*porov. Jn 12, 33; 19, 18). A pozri, ako sa drevené podpery, na ktoré sa zvykne vyzdvihovať vinič, výrazne podobajú krížu. Tieto podpery prekrížujú, to jest kladú naprieč a potom na ne rozťahnu vinič. Čo je viac primeranejšie? Prekrížujú drevá kríža, náš Vinič, dobrého Ježiša naň zdvíhajú a rozťahujú mu na ňom ramená i celé telo. A pretože bol na kríži tak veľmi rozťahnutý, dali sa spočítať všetky Jeho údy. Veď predsa povedal to skrze Proroka: *'Prebodli moje ruky i moje nohy, spočítali všetky moje kosti'* (Ž 22, 17 – 18), akoby vrazil: tak veľmi som bol rozťahnutý napravo, naľavo i odhora nadol, že všetky moje kosti sa dali ľahko spočítať v mojom tele napnutom ako koža na bubne.

3. Ó duša kresťanská! *'Pohliadni na tvár svojho Krista'* (Ž 84, 10) a obráť nie bez sĺz svoje oči a nie bez vzlykov skrúsené srdce na Jeho mučidlá a pozri, aké veľké muky postretli Ho, keď hľadal teba, aby ťa našiel. Naširoko teda otvor svoje oči, aby si hľadela *'na tvár svojho Krista'*. S nastraženými ušami počúvaj, či v tak veľkej bolesti povie nejaké slovo, a započuté ukry ho v komôrke svojho srdca ako najcennejší poklad (*porov. Lk 2, 51; 6, 45). Hľa, bol položený na tvrdé lôžko, a to na lôžko smrti – tak nazývam kríž (*porov. Jn 11, 11 – 14; Gn 49, 9; Zjv 5, 5; 22, 16; Jn 19, 17 – 18. 30). Zachovaj teda posledné príkazy svojho Ženícha, pokiaľ chceš dosiahnuť *'nepoškvvrnené a nevädnuce dedičstvo'* (1 Pt 1, 4). Zaiste, nie je veľa tých príkazov, ktoré vydal Umierajúci. Ochotná nevesta Kristova však zachová ich s ľahkosťou.

7. kapitola

Listy Viniča v osobitnom chápaní:

(*Prvý list Viniča, to jest) prvé slovo Krista na kríži

1. Je sedem slov, ktoré povedal náš Vinič, keď bol vyzdvihnutý na kríži, sťaby vypustil sedem stále zelených listov (*porov. Ž 1, 3; Lk 23, 31. 33; Iz 40, 8; Mt 24, 35).

Tvoj Ženich sa stal pre teba i Citarou, v ktorej drevo malo tvar kríža, a natiiahnuté struny zastupovalo Jeho telo (*porov. Ž 57, 9; Ef 5, 14; Mk 5, 35. 39 – 42; Mt 28, 5 – 6. 9).

Hľa, tu je tých sedem slov.

2. Prvé slovo, ktoré povedal, najláskavejší Ježiš, keď bol ukrižovaný je nasledovné: *'Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia'* (Lk 23, 34; *pozn. k 1. melódii, t. j. k 1. slovu Cítary: porov. Zjv 14, 2; Lk 23, 46). Ó, zelený list, ó, slovo primerané Slovu najvyššieho Otca (*porov. Jn 1, 1. 14)! Dobrý Učiteľ robí to, čo prikazuje: modlí sa nielen za priateľov, ale taktiež za tých, ktorí Ho *'prenasledujú a potupujú'* (porov. Mt 5, 44; *Lk 6, 28).

Uchovaj tento list v pokladnici svojho srdca, aby si mohla použiť spomienku na túto hojnú sladkosť dobrého Ježiša (*porov. Ž 119, 103; Pies 5, 16), kedykoľvek zúria tvoji nepriatelia, nadstavujúc vždy toto slovo sťa štít proti útokom nepriateľov. Ženich sa modlí za svojich vrahov, či ty sa nebudeš modliť za svojich ohováračov?

3. Pozrime sa však bližšie na samotnú modlitbu. Vraví: *'Otče'*; prečo používa výraz *'otče'*? Pretože deti nežnejšie prosiace o čosi rodičov, zvyčajne používajú otcovské meno, aby im pripomenuli prirodzenú lásku, vďaka ktorej chcú ľahšie dosiahnuť výsledok svojej prosby. Tak aj Ježiš, *'ľútostivý a milosrdný, trpezlivý a veľmi milosrdný'* a *'sladký voči všetkým'* (porov. Ž 145, 8 – 9), hoci vedel, že Otec Ho vždy vypočuje (porov. Jn 11, 42), napriek tomu, aby nás poučil s akým veľkým citom sa máme modliť za nepriateľov, použil slová lásky, akoby vravel: pre otcovskú lásku, vďaka ktorej sme jedno (*porov. Jn 10, 30), prosím Ťa za nich, pretože ma môžeš vypočuť, odpusť mojim vrahom; prihliadaj na vzťah k svojmu Synovi, aby si odpustil nepriateľom.

[*? pozn.: V 7. kap. náš ukrižovaný Pán Ježiš Kristus je prirovnaný k drevenému strunovému hudobnému nástroju – citare. V tejto kalvárskej Božej Citare drevenou časťou je Kríž a na ňom natiahnutý a ukrižovaný Bohočlovek – Ježiš Kristus zastupuje natiahnuté struny. Preto zdá sa byť chybou – pravdepodobne kopistu tohto traktátu –, ak v kap. 8. až 13. zo Strún kalvárskej Božej Citary, t. j. z úst nášho ukrižovaného Pána 7 znejúcich slov (porov. Zjv 14, 2; Lk 23, 46) je pripodobnených k ďalším strunám a nie, ako by sa dalo očakávať, k tónom alebo, čo by bolo ešte primeranejšie, k melódiám.]

8. kapitola

Druhý list Viniča, to jest (*druhé) slovo Krista na kríži

1. Druhým listom nášho Viniča a druhou strunou (*melódiou; pozri pod 7. kap. *? pozn.) našej Citary je druhé slovo Pána, ktoré povedal lotrovi vyznávajúcemu svoje hriechy a túžiacemu po spoločensťve s Kristom: 'Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji' (Lk 23, 43). Ó, aký mocný list! Ó, akou sladkosťou znie táto struna (*melódia; pozri pod 7. kap. *? pozn.)! Ó, ako náhle stal sa priateľom – z nepriateľa, členom rodiny – z cudzinca (*porov. Ef 2, 19), blízkym – z ďalekého (*porov. Lk 15, 13; 2 Sol 1, 9), vyznávačom – z lotra (*porov. Lk 23, 40 – 42). Ó, aká to veľká dôvera lotra! Vedomý si je všetkého zla a žiadneho dobra, porušovateľ zákona, lupič cudzieho majetku a zároveň života, nachádzajúci sa v bránach smrti, na konci života, stratiaci nádej na predĺženie terajšieho života, nebojí sa zaumieniť si hľadať nádej na ukoristenie budúceho života (*porov. Mt 11, 12; 21, 31 – 32; Lk 23, 42 – 43), ktorý kedysi márnil a nikdy sa nesnažil zaslúžiť si ho. Akýže človek by strácal nádej, keď ju vlastní lotor?

2. Ženích teda začul hlas duše už nie lotra, ale vyznávača, a to svojej nevesty a keď prosí povzbudzuje ju mocným hlasom: 'Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji' (Lk 23, 43). Komu? 'Tebe', 'tebe', ktorý si ma vyznal na kríži múk; 'budeš so mnou v raji' blaženosti – nehovorí iba 'budeš v raji' alebo s anjelmi, ale 'budeš so mnou': budeš spoločníkom Toho, po ktorom túžiš, uvidíš v majestáte Toho, ktorého vyznávaš v Jeho slabosti a neodkladám to, čo sľubujem, pretože 'dnes budeš so mnou'. Vskutku, dobrý a sladký Pán Ježiš rýchlo vypočuje, rýchlo sľubuje, rýchlo dáva. Ktože by nedôveroval v tak láskavo Vypočúvajúceho, tak rýchlo Sľubujúceho, tak ochotne Dávajúceho? Vkladáme do Teba nádej, pretože poznáme Tvoje sladké meno, 'keďže neopúšťaš tých, čo Ťa hľadajú' (porov. Ž 9, 11). Pristupujeme ku Tebe, ó, Ježišu láskavý, sediaci na 'tróne majestátu' (*porov. Zjv 3, 21; 22, 1. 3), s postojom, aký si môžeme dovoliť (*porov. Gn 18, 27), prosiac, aby sme si zaslúžili byť uvedení k Tebe a skrze Teba tam, kde vošiel lotor, vyznávajúci Teba na 'tróne Kríža' (*porov. Jn 19, 19; Ž 96, 10; sv. Justín, Apológia I, 41).

9. kapitola

Tretí list Viniča, to jest (*tretie) slovo Krista na kríži

1. Tretím listom (*Viniča) a treťou strunou (*melódiou; pozri pod 7. kap. *? pozn.) Citary je tretie slovo: 'Žena, hľa, tvoj syn!' a: 'Hľa, tvoja matka!' (Jn 19, 26 – 27). Sladké a milé slovo, nádherné slovo, obsahujúce veľký cit lásky. Nečítame o tom, že dobrý a najláskavejší Ježiš, zvlášť keď dosiahol zrelý vek, ľnul silnejším rodinným putom ku svojej najdrahšej Matke, že

by častejšie s Ňou zostával, či vľúdnejšie sa s Ňou rozprával, než s ostatnými ľuďmi. Avšak, to aký veľký bol Jeho cit lásky ku Matke ukázal v krátkych slovách, keď už mal telesne odísť. A ak dokonca zamíknem na tému utrpenia, ktoré Mu spôsoboval Jeho kríž, či uveríš aké obrovské spoluutrpenie sa Ho zmocňovalo kvôli blahoslavenej Matke, keďže dokonale vedel, že Jej najcitlivejšie srdce bolo preniknuté mečom tak ohromnej bolesti (*porov. Lk 2, 35). Bolesti spôsobené ranami Mu zväčšovalo spoluutrpenie Matky, ktorú visiac na Kríži videl statočne stáť pri Ňom z posledných síl so zdrveným srdcom (*porov. Jn 19, 25), so zalomenými rukami, s očami vylievajúcimi pramene sĺz, so znetvoreným výrazom tváre, so žalujúcim sa hlasom. Čo myslíš, koľkokrát Ona, keď tam stála – ako súdim, so zakrytou hlavou z dôvodu panenskej skromnosti a zároveň i z dôvodu nesmiernej bolesti (*porov. 1 Kor 11, 5 – 6; 2 Sam 19, 5) –, vzdychala, oplakávajúc Syna a vraviac: Ježišu! Môj Synu! Ježišu! 'Kto mi dá, aby som' s Tebou a 'za Teba zomrela, môj Synu' (porov. 2 Sam 19, 1), najsladší Ježišu! Čo myslíš, koľkokrát Ona pozdvihla skromne oči na tie bolestivé rany, ak ich vôbec dokázala na chvíľku od nich odvrátiť, alebo ak kvôli nadmiere sĺz dokázala na ne hľadieť? Či veríš, že od nesmiernej bolesti nemohla zamdlieť, hoci veľmi sa divím, že z tej príčiny nezomrela. Žijúc – spoluumiera, znášajúc počas života bolesť ukrutnejšiu než smrť.

2. Aby však nezomrela, bola posilnená vnútorne skrze Syna, a zvonku zase láskavo potešená slovami a činmi. Akým spôsobom? 'Stála pri kríži' (Jn 19, 25). Povedal Jej: 'Hľa, tvoj syn' (Jn 19, 26), akoby povedal: Ty spôsobom fyzickým strácaš mňa Syna, preto dávam Ti za syna priateľa milovaného najviac zo všetkých, ktorého prítomnosťou budeš potešená, počas mojej dočasnej neprítomnosti. Ty Ján, strácaš mňa 'otca' (*porov. Jn 13, 33; 21, 5), preto túto moju najdrahšiu Matku, dávam tebe za matku.

Kráľu a Ženich! Dobrý Ježišu! Akým štedrým si sa stal počas svojej svadby! Ako veľkoryso si rozdal všetko, čo si vlastnil! Hľa, daroval si svojim vrahom žiar modlitby, lotrovi – raj, Matke – syna, synovi – Matku, mŕtvym – život, rukám Otca – svoju dušu, celému svetu – dôkazy Tvojej moci, na vykúpenie otroka vylial si nie trochu, ale všetku svoju Krv vytekajúcu z početných a veľkých rán, tomu, ktorý Ťa vydal, čiže zradcovi uložil si náležitý trest, zemi daroval si na nejaký čas telo, ktoré nepodľahne rozkladu!

10. kapitola

Štvrtý list Viniča, to jest (*štvrté) slovo Krista na kríži

1. Štvrtým listom (*Viniča) a štvrtou strunou (*melódiou; pozri pod 7. kap. *? pozn.) Citary je štvrté slovo Pána, ktoré povedal 'okolo deviatej hodiny, volajúc mocným hlasom: „Eli, Eli, lema sabakthani?“', to jest: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (porov. Mt 27, 46). Čie oči by nezbadali tento list, čie uši by nezapočuli túto strunu (*melódiu; pozri pod 7. kap. *? pozn.)? A prečo je povedané, že 'volá', ak nie preto, aby Ho bolo lepšie počuť? Aká veľká, myslíš, bola nesmiernosť najostrejšej bolesti, keď napnutý celým telom dobrý Ježiš volal týmito slovami?! Daj si však pozor, aby si sa z dôvodu onoho zvolania nedomnieval, že najtichší Pán Ježiš upadol do netrepezlivosti. Pretože v čase najbolestnejšieho utrpenia si zachoval trepezlivosť – ako to preukážeme, keď budeme vraviť o nasledujúcom liste a strune (*melódii; pozri pod 7. kap. *? pozn.) –, ale tým zvolaním zjavil taktiež svoju obrovskú bolesť.

2. Tieto slová povedal ako Osoba vtelená v človeku, ktorá bola jedna a tá istá ako Osoba Syna Božieho. Vyplýva to z toho, že povedal: *'Bože môj'*. Toto by istotne nepovedal On, ktorý je jedným Bohom rovný s Otcom, keby neprijal človečenstvo. Čo však znamená to, že povedal: *'Prečo si ma opustil'?* Či Otec mohol opustiť svojho jediného Syna? Vylúčené! Najláskavejší Ježiš, naša Hlava hovorí tak v mene celého tela, to znamená celej Cirkvi. No chcjúc upriamiť osobitnú pozornosť na zjednotenie s Cirkvou, svojou Nevestou i lásku k nej, ukazuje, že bude musieť trpieť vo všetkých svojich údoch (**porov. Sk 9, 1 – 5; Kol 1, 18. 24*), On, ktorý ako Hlava znášal utrpenie, to jest, vytrpel ho na vlastnom tele, ktoré si vzal z Panny. *'Volá'*, že je opustený Ten, ktorý nemohol byť opustený, pretože veľa Jeho údov bude musieť prežiť také utrpenie, že sa bude zdať, akoby boli úplne opustené Bohom. Nech je oslávený milovaný Pán, najláskavejší Ježiš, ktorý ráčil najskôr v sebe za nás, a teraz aj s nami v nás trpieť privlastňujúc si naše utrpenie, ktoré prežívame na zásade spravodlivosti. Koná tak preto, aby sme uvažovaním o Jeho umučení a volajúc: *'S Ním som v súžení'* (*porov. Ž 91, 15; *Gal 2, 19 – 20*), mohli Mu viacej dôverovať.

11. kapitola

Piaty list Viniča, to jest (*piate) slovo Krista na kríži

1. Piatym listom (**Viniča*) a piatou strunou (**melódiou Cítary; pozri pod 7. kap. *? pozn.*) je piate slovo najmilovanejšieho Ježiša, ktoré povedal na kríži, vraviac: *'Žízňim'* (*Jn 19, 28*). *'A dali mu piť víno zmiešané s myrhou a žĺčou'* (*porov. Mk 15, 23; Mt 27, 34*). K mučeniu všetkých údov najsladšieho Ježiša, zostalo ešte pridať i mučenie jazyka. Oná *'cudzía vinica, zmenená na horkosť'* (*porov. Jer 2, 21; *Iz 5, 1 – 2. 4. 7*) podala Mu teda v Jeho smäde horký nápoj zo svojich plodov, síce nie na pitie, ale skôr na ochutnanie, pretože k mučeniu jazyka stačí ak ho tento len ochutná.

2. Napriek tomu, že to vpravde bolo vykonané, *'aby sa splnilo Písmo'* (**Jn 19, 28*), zdá sa, že slovo *'žízňim'* vyjadruje čosi iné. Myslím si totiž, že to povedal, aby nasmeroval osobitnú pozornosť na nesmiernosť lásky (**porov. Pies 8, 6 – 7*), pretože smädny človek túži viacej po nápoji, než hladný po pokrme. Poukazaním na svoj smäd po onej veci, po ktorej sa najvrúcnejšie túži nám obrazne vyjavuje žiar svojej lásky. Hoci ako pravdivé mohol by som prijať i to, že bol smädny, pretože celé telo mal odvodnené kvôli vyliatiu Najsvätejšej Krvi a *'kosti'* mal vyschnuté *'ako raždie'* (*porov. Ž 102, 4*), napriek tomu nie je vierohodné, že hovoril o smäde tela, On, ktorý vedel, že o chvíľu fyzicky zomrie, preto veríme, že skôr smädil najvrúcnejšou túžbou po našej spáse.

Avšak čo nás dojíma, je skutočnosť, že keď prichádzala posledná hodina Jeho umučenia (**porov. Jn 12, 23. 27; Mk 14, 35. 41*), najláskavejší Pán Ježiš, pristupujúc k modlitbe, *'padol na svoju tvár modlil sa a vravel: „Otče môj, ak je to možné, odním odo mňa tento kalich“'* (*porov. Mt 26, 39*) – a to urobil nielen raz, ale i druhý i tretí raz – naznačujúc *'kalichom'*, ktorý mal piť, umučenie, ktoré mal vytrpieť. A teraz, keď vypil tento kalich umučenia, hovorí: *'Žízňim'*. Čo to znamená? Dobrý Ježišu! Predtým než okúsiš – prosíš o úplné odňatie kalicha, a keď si ho vypil, smädíš? Ako vidím, si predivným pijúcom! Azda Tvoj kalich bol naplnený vínom potešenia, a nie skôr vínom bolesti a najväčšej horkosti? Skutočne, je plný najhorkejšej bolesti, ktorá by nemala vyvolávať smäd, ale skôr odpor k pitiu.

3. Pred umučením si naozaj prosil, aby bol kalich odňatý od Teba, nie preto, že by si nechcel podstúpiť umučenie, ktoré si prišiel vytrpieť (*porov. Jn 12, 27) a bez ktorého by ľudský rod nemohol byť spasený, ale ako predpokladám preto, aby si niekto nemyslel, že Ty pravý človek, kvôli zjednoteniu s Božstvom, si necítil bolestné umučenie, a preto si dva, ba dokonca tri razy prosil o odňatie kalicha od Teba, čím si ukázal pochybujúcim najväčšiu horkosť Tvojho umučenia. Taktiež nás, kráčajúcich podľa vzoru Tvojej náuky a príkladu si poučil, že môžeme a máme, keď nám hrozia nebezpečenstvá, hoci by pre nás boli užitočné, častejšie prosiť Pána, aby ráčil odvrátiť od nás biče svojho hnevu, a keby sa tak nestalo, aby sme sa, podľa príkladu Tvojho umučenia, ochotne podvolili trpezlivo a mužne až do konca ich znášať. A to, že pred umučením si prosil o odňatie kalicha, a po jeho vypití si povedal: *'Žízňim'*, svedčí o tom, že si ukázal nesmiernosť svojej lásky, akoby si povedal: Hoci moje utrpenie bolo tak veľké, že z dôvodu citlivosti ľudskej prirodzenosti som prosil, aby bolo odo mňa vzaté, napriek tomu – ó, človeče, premožený láskou k tebe –, aj po pretrpení mučeníctva križa, túžil by som podstúpiť ešte početnejšie a väčšie mučenia, ak by to bolo potrebné. Neexistuje totiž nič také, čo by som sa nepodujal pre teba vytrpieť; ako cenu za teba *'dávam svoj život'* (porov. Jn 10, 15).

12. kapitola

Šiesty list Viniča, to jest (*šieste) slovo Krista na križi

1. Šiestym listom (**Viniča*) a šiestou strunou (**melódiou*; pozri pod 7. kap. *? pozn.) Citary je šieste slovo: *'Je dokonané'*, ktoré Pán Ježiš, pravá a najväčšia Sladkosť, povedal po tom, ako *'okúsil ocot'* (Jn 19, 30). Čo to znamená? Vyššie (Kap. 11) bolo povedané, že Pán, keď videl, *'že je už všetko dokonané, aby sa splnili Písma, povedal: „Žízňim“'* (Jn 19, 28), a keď okúsil nápoj, povedal: *'Je dokonané'*. Totiž dokonané a splnené bolo svedectvo Písma sv., ktoré hovorí: *'Dali mi za pokrm žlč'* (Ž 69, 22) a týmto i *'celé Písmo, ktoré hovorilo o Ňom'* (porov. Lk 24, 27) sa splnilo.

2. Ako teda naša Hlava, znášajúca pre naše hriechy bolesti Mučenia trpezlivo vytrvala až do konca, to jest do splnenia sa všetkých Písem, ktoré o Nej hovorili, tak aj my, ak chceme byť údmi tejto Hlavy, zachovávajme vo všetkých našich protivenstvách cnosť vytrvalosti, aby sme došli ku koncu všetkých našich utrpení, pod vedením samotného najláskavejšieho Ježiša a s Ním mohli s dôverou povedať: *'Je dokonané'*, to znamená, s Tvojou pomocou, a nie vďaka našej pomoci *'dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval'* (2 Tim 4, 7). Daj teda to, čo vďaka tvojmu prísľubu sa uchováva pre spravodlivo bojujúcich v zápasoch, totiž *'veniec spravodlivosti, ktorý Ty, spravodlivý Sudca dáš v Tvojom dni'* (porov. 2 Tim 4, 8), v ktorom niet mrákavy, v onom dni, ktorý *'v Tvojich príbytkoch bude lepší než tisíce iných'* (porov. Ž 84, 11), v ktorom Ty sám budeš jediným slnkom.

Ó, *'Slnko spravodlivosti'* (Mal 3, 20), láskavý Ježišu Kriste, žiariaci svojou mocou, dáš seba samého ako večnú odmenu všetkým, ktorí bojovali a bojujúc vytrvali v zápasoch; nech dostanú od Teba večné svetlo, v ktorom sa budú radowať a budú vždy šťastní (*porov. Zjv 21, 4; 22, 5). Toto svetlo však nemôže dosiahnuť nik, iba ten, *'kto vytrvá do konca'* (Mt 24, 13), *'pretože hodnotou dobrého diela je vytrvalosť'* (porov. S. Gregorius Magnus, XL Homiliarum in Evangelia, Lib. II. – Homil. XXV, 1).

13. kapitola

Siedmy list Viniča, to jest (*siedme) slovo Krista na kríži

Siedmym a posledným listom nášho Viniča a siedmou strunou (**melódiou; pozri pod 7. kap. *? pozn.*) Citary je posledné slovo najmilovanejšieho Ježiša: *'Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha'* (Lk 23, 46). Text je jasný. Čo však znamená, že On, Syn spoluvečný a jednej podstaty s Otcou, tak zjavne odovzdal svoju dušu do rúk Otca, ktorá predsa by Mu bola odovzdaná, aj keď by to nepovedal? Samozrejme, hoci vedel, že Jeho najsvätejšia duša patrí Otcovi, urobil to preto, lebo o niečo skôr povedal: *'Prichádza knieža tohto sveta'*, to jest satan, a *'nič vo Mne mu nepatrí'* (Jn 14, 30). Chcel poručiť svoju dušu do rúk Otca, aby nás, ktorí sme hlinou a prachom (*porov. Gn 18, 27*) poučil, ako starostlivo sa máme učiť porúčať svojho ducha do rúk večného Otca, aby náš duch, keď bude vychádzať z tela, nebol uchvátený kniežaťom tohto sveta, ktorý, nanešťastie! nie málo by našiel v nás toho, čo patrí jemu. *'On'* teda, ktorý *'sa nedopustil hriechu'* (**1 Pt 2, 22*), ba čo viac, preto prišiel, aby zničil hriechy (**porov. Hebr 9, 26; 1 Jn 3, 5*), porúchal svojho svätého, najčistejšieho ducha, ktorý vychádzal z najčistejšieho tela do rúk svojho Otca samozrejme nie z nevyhnutnosti, ale aby dal príklad.

14. kapitola

Tretia podobnosť viniča – v súvislosti s kvetmi

Syn Boží preto *'sa zriekol seba samého, prijal podobu sluhu'* (Flp 2, 7) a bol zasadený na našej zemi, a taktiež prijal porušiteľnosť nášho tela (**porov. 1 Kor 15, 42 – 44*) a vypustil listy, zakvitol a priniesol veľa ovocia, aby nás spojil so svojím Božstvom tým, že sa spojil s naším človečenstvom. A pretože bez kvetu niet ovocia, preto zakvitol najláskavejší Pán, môj Ježiš. Čímže sú Jeho kvety, ak nie cnosťami? Ten nepoškvrnený Vinič zakvitol predivne, veľmi zvláštne a nádherne, a to nie tak ako ostatné viniče a stromy jediným druhom kvetov. Pojal totižto v sebe krásu každého kvetu: fialku pokory, ľaliu čistoty, ružu trpezlivosti a lásky i šafran zdržanlivosti.

Pomlčiac o ostatných, venujme sa ruži.

15. kapitola

Kvet červenej planúcej ruže vo všeobecnom chápaní

1. Na našom Viniči, najláskavejšom Ježišovi, kvitne červená planúca ruža. Červená je od krvi vyliatej pri umučení, planúca – ohňom lásky, zarosená – vyplakanými slzami sladkého Ježiša.

Moja radosť totižto zaplakala a zarmútila sa, viac – radosť anjelov, najlepší Ježiš, *'ktorý'*, ako vraví Apoštol, *'za dní svojho tela s hlasným volaním a plačom prednášal vrelé prosby a modlitby Tomu, ktorý Ho mohol zachrániť od smrti, a bol vyslyšaný vďaka svojej poddajnosti'*

(Hebr 5, 7). Či počuješ, 'srdce nie z mäsa, ale z kameňa' (porov. Ez 11, 19), že ten veľký a najlepší Ježiš 'za dní svojho tela', ktoré prijal pre mňa, zaplavoval sa slzami, a ty naďalej zostávaš suché? Ó, tvrdé srdce, počuješ? Kvôli tebe až k slzám je pohnutý Ten, ktorý 'na veku nepohne sa' (porov. Ž 125, 1), a teba to ešte stále nedojíma k slzám?

Pridám aj oheň lásky, i krv umučenia, snád' sa rozohreješ, snád' zmäkneš, aby si pre najsladšieho Ježiša uronilo aspoň pár slz, pre Jeho slzy a vyliatu krv. Ešte pridám aj ťažké kladivo a vbité železné kince, aby ťa pohlo aspoň toto! Keby si totižto bolo 'ako vyprahnutá zem' (Ž 143, 6), ľahko by si mohlo zmäknúť po zaliatí samotnými slzami najsladšieho Ježiša; pokiaľ by si však, pre mráz mnohých neprávostí, bolo stvrdnuté až do stupňa tvrdosti kameňa, používam aj mocnejšie nástroje: kladivo kríža i ostrosť železných kincov, aby si nimi prebodnuté, puklo a vylialo spásonosný potok slz.

2. Ak sa však stále nedáš dojať, tvrdé 'a nekajúce srdce' (porov. Rim 2, 5), tak si tvrdšie od skaly na púšti, z ktorej – po tom, ako ju Mojžiš dva razy udrel palicou – sa vyliali prehojné vody (*porov. Nm 20, 4. 11), o to viac, keďže kladivo kríža je účinnejšie pri udieraní, než Mojžišova palica, a tri železné kince by mali byť mocnejšie a účinnejšie pri získaní vody, než dvojitý úder Mojžišovej palice.

Lež ak naďalej zostávaš ľahostajné, pretože si stvrdlo tak, že tvoja tvrdosť je oceľová, ktorú len krv 'Capa' (*porov. Lv 16, 9. 15 – 19) môže zmäkčiť, prinášam ti krv 'Capa' a súčasne i 'nepoškrvneného Baránka' (1 Pt 1, 19), najlepšieho Ježiša! Prinášam veľa krvi, ktorá planie neporovnateľnou páľavou lásky (*porov. Lk 24, 32), lebo ona svojou mocou celkom rozdrvila a zbúrala onú oceľovú stenu nepriateľstva postavenú medzi Bohom a človekom (*porov. Iz 59, 2). Tá stena tak stvrdla počas toľkých tisícročí, že ani skrze Zákon ani skrze Prorokov bijúcich do nej kladivami rôznych druhov príkazov a hrozieb nebola zborená. Ale keď do tej steny udrela krv 'Capa' a nášho 'Baránka', milovaného Ježiša, tak bola ona nielen prerazená, ale taktiež zbúraná (*porov. Jn 2, 19 – 22; Rim 6, 6; Hebr 9, 11 – 14. 24 – 28; 10, 19 – 22).

Vraví sa, že Pán Ježiš je capom, ktorý je nečistým zvieraťom, pretože mal prirodzenosť, ktorá u nás je plná hriešnej nečistoty, u Neho však nemala ona nič hriešneho (*porov. Rim 6, 6; 8, 3; 2 Kor 5, 21). Naopak, kvôli výnimočnej čistote Ježiš je 'Baránkom', v ktorom nielenže niet hriechu, ale On i 'sníma hriechy' celého 'sveta' (porov. Jn 1, 29; *1 Pt 2, 22. 24).

3. Ó, oceľové srdce! Ponor sa teda do prehojnej krvi Capa i nášho Baránka, zostaň v nej, aby si sa rozohrialo, a rozohriate, aby si zmäklo, a mäkké, aby si vylialo pramene slz. Budem teda pre seba hľadať a vtedy nájdem prameň slz v slzách, v kríži a klncoch, a nakoniec i v krvi 'rumenného' (*porov. Pies 5, 10), najtichšieho Ježiša. Budem teda čítať a premýšľať, koľko ona poskytla červene telu i duši 'milému z najmilších' (porov. Pies 5, 9), najmilovanejšiemu Ježišovi. Začervenala sa totižto v obidvoch: v tele nepochybne prirodzene, pretože každé telo je prirodzene začervenané, nie menej však aj krvou z umučenia začervenalo sa Jeho telo, pod vplyvom lásky k nám, tak často a tak hojne zaliate, ako je uvedené vyššie, že nevieme presne povedať, koľko ráz došlo ku vyliatiu tejto najsvätejšej Krvi. Preto sa zdá, že teraz by sme sa nemali nad tým pozastavovať, aby u čitateľa nevznikol odpor.

4. Kto teda by pociťoval odpor ku tejto Krvi? Pravdepodobne ten, ktorý by bol len telom a krvou a nemal by v sebe nič duchovného. Ktože chcejuť oslobodiť sa 'od krvi' (porov. Ž 51,

16), to jest od hriechov spáchaných kvôli telu a krvi, netúžil by po tejto najspasiteľnejšej Krví najčistejšieho Ježiša (*porov. Zjv 1, 5; 1 Jn 1, 7)? Ktokoľvek hoci len raz okúsil (*porov. Ž 34, 9) túto Krv, ktorú *'Boh vo svojej добрote pripravil chudobnému'* (porov. Ž 68, 11), či nebude po nej čoraz viac túžiť, počujúc a chápadúc pravdivý hlas Múdrosti Boha (*porov. 1 Kor 1, 30), Jednorodného Syna Otca, najlepšieho Ježiša, vraviaceho: *'Ktorí ma požívajú, budú väčšími lačnieť, a ktorí ma pijú, budú väčšími smädiť'* (Sir 24, 29).

Ak je to pravda, alebo skôr preto, že je to pravda, že ľudská krv obsahuje z prirodzenosti tak veľkú sladkosť, v porovnaní s krvou zvierat, že keby ktorákolvek zo šeliem ju len raz okúsila, tak v budúcnosti vždy ju bude požadovať, a to do takej miery, že zanechá lov zvierat a bude číhať na ľudskú krv a pri jej získavaní bude sa za ňou hnať vystavujúc sa smrti. Čo súdiš o sladkosti Krví tohto Syna Človeka, pravého Boha a pravého Človeka, najsladšieho Ježiša? Hľa, nerozumné šelmy lačnia po ľudskej krvi, a ja by som nežíznil po Krví Boho-Človeka, najlepšieho Ježiša (*porov. Mt 26, 27 – 28)? Šelmy čím viac okúsili ľudskej krvi, tým väčšími ju požadujú, a ja by som mal cítiť odpor ku Krví Boho-Človeka, najláskavejšieho Ježiša? Šelmy sa vystavujú smrti, aby získali sladkosť ľudskej krvi, a ja sa nebudem ponáhľať do môjho Života, ku Krví (*porov. Jn 6, 53 – 56) *'bielunkého a rumenného'* (porov. Pies 5, 10) Ježiša?

Áno, veruže budem sa ponáhľať a budem piť, *'budem kupovať bez platenia víno i mlieko'* (porov. Iz 55, 1), totižto Krv, cenu nášho života (*porov. 1 Pt 1, 18 – 19; Jn 6, 53 – 54), ktorú pre nás *'namiešala v nádobe'* svojho tela *'Múdrost'* (porov. Prís 9, 1 – 2; *1 Kor 1, 30; Sk 9, 15) najvyššieho Otca – najláskavejší Ježiš. Ponáhľajte sa so mnou, ktorí milujete milovaného Ježiša, *'kúpte'* si *'nie za porušiteľné zlato a striebro'* (1 Pt 1, 18), ale za zmenu obyčajov a vašim obrátením ono *'víno i mlieko'*, najčistejšiu Krv opájajúcu dokonalých, ako *'víno'* (*porov. Pies 8, 2) a vyživujúcu nemlúvňatá ako *'mlieko'* (*porov. 1 Pt 2, 2; Hebr 5, 12 – 13). Ak si dokonalý, ak si silný, *'vínom'* je pre teba Krv Ježiša, najčistejšia Krv hrozna (*porov. Gn 49, 11; Sir 50, 16); ak si ešte slabý, ktorý potrebuje *'mlieko'*, ona je pre teba výživným *'mliekom'*. Pi teda tú najčistejšiu Krv (*porov. Mt 26, 27 – 28)!

16. kapitola

Ruža lásky

Pri pohľade na ružu treba si všimnúť lásku i umučenie.

Žiar lásky ruže budeme schopný doceniť, ak dôkladne uvážime *'kto'*, *'prečo'*, *'akých'*, *'ako veľmi'* miloval milosrdný a obdivuhodný Milujúci, ten náš Milujúci, nad ktorého nie je nič väčšieho, nič veľkolepejšieho, nič mocnejšieho, ktorému každý duch vyznáva: *'Ty si môj Boh'* (*porov. Ž 118, 28; Jn 20, 28). V tejto výpovedi je vyjadrené: *'kto'* je Milujúci, menovite: *'Boh'*. A *'prečo'* miloval, vyplýva z nasledujúcich slov tejto výpovede, totižto, že nemiloval nás, aby prijal čosi od nás, pretože nepotrebuje naše dobrá, ale miloval nás svojou nezištnou láskou. A ak by aj bolo niečo dobrého v nás, po čom by On túžil, tak to pochádza nie od nás, ale od Neho. *'Akých'* nás miloval, objasňuje ten, ktorý hovorí: *'Keď sme boli ešte nepriateľmi, zmieril nás s Bohom'* (porov. Rim 5, 10). Spravodlivý totižto miloval nespravodlivých, krásny – škaredých, jedine dobrý a svätý – hriešnikov a bezbožných. Ó, aká veľká milosť! Pozrime teda *'ako veľmi'* miloval! Ale ktože to dokáže dostatočne vyjadriť?

17. kapitola

Ruža umučenia

Nuž ak chceme predstaviť pravdu o tom ako veľmi miloval, musíme ružu umučenia spojiť s ružou lásky, aby sa ruža lásky začervenala v umučení, a ruža umučenia vzplanula ohňom lásky. Náš Milujúci nás totižto tak veľmi miloval, že, pod vplyvom žiaru lásky, vzplanul červeňou umučenia *'a vydal svoju dušu na smrť'* (porov. Iz 53, 12; *Mt 27, 50), *'a to smrť na kríži'* (Flp 2, 8) trvajúcú nie krátko, ale trvajúcú od Jeho narodenia až do konca najukrutnejšej smrti (*porov. Lk 9, 23; Jn 19, 17 – 18. 30). Všetko teda, čo vytrpel dobrý Ježiš *'za dni svojho tela'* (Hebr 5, 7) týka sa očividne červene ruže umučenia, pričom osobitým spôsobom bola začervenená častým vyliatím Jeho najsvätejšej Krvi. Keďže nemôžeme vymenovať všetko, čo vytrpel, aspoň opätovne vymenujeme vyliatia spásonosnej Krvi, čo by nemalo vyvolať odpor, ale malo by prispieť k tomu, aby to, na čo treba vždy pamätať, sa hlbšie vrylo do pamäti.

18. kapitola

Prvé vyliatie Krvi Ježiša Krista

1. Vieme, že prvé vyliatie Krvi nastalo pri obriezke, kedy *'dali Mu meno Ježiš'* (Lk 2, 21). Už vtedy sa týmto naznačovalo tajomným spôsobom, že skrze vyliatie Krvi sa stane našim pravým Ježišom čiže Spasiteľom (*pozn. Mt 1, 21; *Meno 'Ježiš' v hebrejčine znamená 'Boh spasí'*). Nech o tom počúvajú a porozumejú tomu ako mladí chlapci tak i dievčatá a nech často sa vstupuje do ich mysle pravda o rannom mučeníctve nevinného Ježiša. Preto aj Izaiáš, hovoriac o narodení tohto najsladšieho Ježiša, povedal: *'Dieťa sa nám narodilo, daný je nám syn. Na jeho pleciach spočinula vláda'* (Iz 9, 6). Kríž, ktorý je vyjadrený výrazom *'vláda'*, bol s Ním spojený už od okamihu narodenia, pretože narodenie kríža sa fakticky udialo spolu s Jeho narodením. Totiž to, že náš Pán sa narodil z chudobnej Matky v cudzom meste, uprostred zimy, v strede noci, mimo hostinca, je dostačujúcou predzvesťou Jeho krvavého umučenia. A hoci tam nebola vyliata Jeho Krv, predsa toto sa stalo o niečo neskôr, a to po siedmych dňoch (*porov. Lk 2, 21).

2. Ó, aká veľavravná predzvešť lásky! Len čo sa narodilo najsladšie a najmilovanejšie Dieťa Ježiš, sláva neba, bohatstvo neba, rozkoš neba, ihneď sa k tomuto novému narodeniu pridružuje potupa kríža, bolesť kríža, najväčšia chudoba kríža. Bieda kríža bude však odmenená pravou, skutočnou vládou! Mocný Ježiš, ktorý *'kraľoval z dreva'* (porov. Ž 96, 10; *sv. Justín, *Apológia I, 41*), krížom dobyl celý svet i peklo! Kvôli krížu *'až na smrť ponížil samého seba, stávajúc sa poslušným'* Otcovi, *'preto Ho povýšil Boh'* Otec *'a dal Mu meno, ktoré je nad každé meno'* (porov. Flp 2, 8 – 9).

Právom teda pri prvom vyliatí Krvi bolo Mu dané meno *'Ježiš'*, pretože pre našu spásu začal vylievať Krv, ktorú mal celkom vyliť pri dokonaní spásy (*porov. Jn 19, 34; Zjv 1, 5; 5, 9).

19. kapitola

Druhé vyliatie Krvi

1. Druhé vyliatie Krvi najsladšieho Ježiša, ktoré zafarbilo ružu umučenia, nastalo, keď Ježiš, počas modlitby a prežívania agónie v Getsemanskej záhrade, sa krvou potil. *'V smrteľnej úzkosti modlil sa ešte vrúcnejšie, pričom mu pot stekal na zem ako kvapky krvi'* (porov. Lk 22, 43 – 44). Aj keby prestali všetky ostatné vyliatia Krvi, či len toto by nemohlo dostatočne zafarbiť našu ružu? Zaiste, mohlo by.

Moje úbohé srdce! Zachvej sa a pukni, a zvlhni krvavými slzami, lebo hľa, môj Stvoriteľ zalieva sa pre mňa krvavým potom a to nie miernym, ale až stekajúcim na zem. Beda biednemu srdcu, ktoré nemäkne pri zaliatí takým a tak hojným potom! Všimni si smrteľnú úzkosť onoho najtichšieho Srdca, ktorú prežívalo, keď celé telo bolo úplne zaliate krvavým potom. Telo totižto nebolo by navonok zaliate takým a tak hojným potom, keby muka bolesti zvnútra nezlomila srdce. *'Srdce sa zlomilo vo mne'* (Jer 23, 9), vraví Prorok. Puklo teda Srdce vo vnútri, popukala zvonku koža pravého Šalamúna, najmilovanejšieho Ježiša, a vytiekol na zem krvavý pot. Začervenala sa ruža lásky a umučenia Krista, zafarbená krvou Ježiša. Hľa, ako sa celý stal *'rumenný'* (Pies 5, 10).

2. Nie je zbavené tajomného významu toto všeobecné vyliatie krvi najlepšieho Ježiša. Na celom tele sa potil, Ten, ktorý prišiel vziať na seba naše choroby (**porov. Iz 53, 4. 12; 1 Pt 2, 24*), pochádzajúce z nášho tela a krvi, aby pre prinavrátene a zachovanie zdravia celého duchovného Tela, čiže Cirkvi, priniesol, On, naša Hlava – Ježiš, ako obeť krvavý pot vyliaty z každej časti tela. Sme teda *'oslobodení Bohom našej spásy od krvipreliaťia'* (porov. Ž 51, 16), totiž skrze najlákavejšieho Ježiša, ktorý za nás vylial svoju Krv. Krvavý pot znamenal nepochybne i to, že na celé Telo, samozrejme duchovné, čiže na Cirkev bola vyliata krv mučeníkov a vďaka nej Cirkev stala sa *'rumennou'* (porov. s. Augustinus, *Enarrat. in Ps. 93, n. 19*).

20. kapitola

Tretie vyliatie Krvi

Tretie vyliatie Krvi malo svoje miesto v čase, keď Mu trhali líca. Svedectvo o tomto máme u Proroka, hovoriaceho v osobe láskyhodného Pána Ježiša: *'Telo moje dal som bijúcim, líca moje trhajúcim'* (porov. Iz 50, 6). Jedni tvrdia, že ten text hovorí o trhaní líc vykonávanom nechtami bezbožných Židov, zatiaľ čo druhí, že ide o šklbanie brady Pána Ježiša. Či jedno i druhé, či len jedno z nich by bolo pravdivé, neuskutočnilo sa to bez vyliatia krvi. Vidím teda, že svätokrádežné ruky najbezbožnejšieho národa nenasýtené bitím, zauškovaním a oplúvaním drahej tváre najlepšieho Ježiša (**porov. Mt 26, 67*), trhali i Jeho líca a vyliali krv z najsladšej tváre, ktorá zafarbila našu ružu. Vidím, že hodná obdivu i nasledovania trpezlivosť tohto *'nepoškrveného Baránka'* (1 Pt 1, 19) nadstavila so všetkou miernosťou najnevinnejšie líca dravým pazúrom, ktoré ich mali roztrhať, aby sme, ak by niekedy kvôli Nemu našu *'tvár pokryla hanba'* (Ž 69, 8) zniesli to trpezlivo.

21. kapitola

Štvrté vyliatie Krvi

Štvrté vyliatie Krvi nastalo pri nasadení ostrej trňovej koruny na hlavu nášho najsladšieho Ježiša, ktoré bolo vykonané nie jemným spôsobom, ale nenávisným vtisnutím (*porov. Mt 27, 29 – 30*). Je totiž v súlade s pravdou, že nenávidiaci pravdu hľadali nielen jej zneváženie, ale taktiež aj jej zničenie. Som presvedčený, že i tu nechýbali prúdy krvi, keďže z posmešne a nenávisne korunovanej hlavy stekali na šiju, a tiež i na tvár najsladšieho Ježiša. Ak by totiž nechceli spôsobiť korunovanému bolesti spolu s výsmechom, ľahšie mohli upliesť korunu z iných prútov či vetvičiek nejakého stromu. Ale aby ukázali ostne svojich zlomyseľných previnení, tak *'slávou a cťou korunovaného'* (*porov. Ž 8, 6*), najmiernejšieho Baránka, Pána Ježiša korunovali ostrými trňami. Hoci korunovali Ho na posmech, predsa však posmievači a nevedomci, uznávajú korunovaného za kráľa, pretože koruna je čímsi, čo prináleží kráľom; práve skrze to, napriek svojej nevedomosti, ukázali Ho ako kráľa, a tým, že použili na to trne, vyjadrili len vlastnú zlomyseľnosť.

22. kapitola

Piate vyliatie Krvi

1. Piate vyliatie Krvi nastalo v čase ukrutného bičovania najmiernejšieho Baránka, ružového Ježiša (*porov. Jn 19, 1*). Koľko, myslíš, vylialo sa na zem tej najsvätejšej Krvi z rozdrásaného tela Bičovaného?! Aká, súdiš, bola krutosť zúriacich bezbožníkov?! S akou ukrutnosťou zúriacich bol bičovaný sladký Ježiš, ktorý preto prišiel, aby nás oslobodil od večných bičov?! *'Bez príčiny'* – vraví – *'šlahali ma bičmi'* (*porov. Responzórium po 3. čítaní v Kvetnej Nedeli podľa Breviára rímskeho*). Skutočne 'bez príčiny'; iba najnaničhodnejší a zvrátení, tí ktorí pravde nasadili putá (*porov. Rim 1, 18*) klamstva, pokladali Tvoje dobré činy za hodné trestu.

2. Ale i skrze toto dostávame morálne poučenie, aby sme sa pokorne učili znášať biče nášho najsvätejšieho Otca (**porov. Prís 3, 12; Hebr 12, 6*), keďže i za nás nehodných náš najsladší Pán Ježiš znášal tak trpezlivo biče od najhorších ľudí. Aké biče totižto nezniesol by človek zrodený pre námahu, vychovaný i žijúci v hriechoch, a predurčený k dedičstvu nebeského dvora, ktorý len čistých prijíma, keď vidí Kráľa všetkých kráľov a Pána vládcov (**porov. Zjv 17, 14*), najmilovanejšieho Ježiša, ktorý *'sa nedopustil hriechu, ani lesť nebola v Jeho ústach'* (*1 Pt 2, 22*) doráňaného tak ukrutným bičovaním? *'Počúvaj hlúpy a nechápavý'* (**Jer 5, 21*) človeče a pochop, a nielenže sa nevyhýbaj, ale prijímaj údery, aby si nezišiel zo správnej cesty, keď sa rozhnevá tvoj Pán, ktorý dokonca *'vlastného Syna neušetril, ale' kvôli tebe 'vydal Ho'* (*Rim 8, 32*) na bičovanie.

23. kapitola

Šieste a siedme vyliatie Krvi

1. Šieste vylíatie Krvi nastalo pri zatíkaní klincov (*porov. Ž 22, 17; Jn 19, 18). Ved' ktože by pochyboval, že zo zranených, alebo skôr prebitých rúk a nôh nevinného Ježiša hojne vytekala krv? V prúdoch tejto krvi sa naša ruža zafarbila na purpurovo, pretože tu je skutočne najhorúcejšia láska, tu je najkrvavejšie utrpenie. V tejto veľkosti utrpenia je ukázaná veľkosť lásky – o horúčosti ruže lásky (*porov. Pies 8, 6) rozjímaj v červeni utrpenia. Či je ktosi, kto kedykoľvek zniesol toľko utrpení a toľko hanby? Ten, ktorý trpí je Boh a On, ktorý zvyčajne svojim služobníkom ťarchu bolesti buď všetku odníme alebo obľahčí, neurobil nič, aby sa ťažký lis umučenia stal pre Neho ľahším (porov. Iz 63, 3). Nešetrí seba Ten, ktorý dokázal ušetriť svojich. Zjavnosť tejto skutočnosti máš v Evanjeliu sv. Jána, kde sa uvádza, že keď tí, ktorí prišli Ho zajať, povedali, že Jeho hľadajú, On odpovedal: 'Ja som' a dodal: 'Keď teda mňa hľadáte, týchto nechajte odísť!' (Jn 18, 8). Ó, páľava pravej, ba viac – najpravejšej lásky! Ved' samotná Láska (*porov. Jn 1, 1. 14; 20, 28; 1 Jn 4, 8. 16) sa prejavuje a dáva seba zúriacim nepriateľom, nešetriac seba, prihovára sa za svojich, aby boli ušetrení! Zajatému teda po mnohých výsmechoch, ako od Židov, tak aj od pohanov, po mnohých vylíatiach krvi klinec preráža ruky i nohy, a náš najláskavejší Spasiteľ, milovaný Ježiš, je pribitý na drevo Kríža!

Hľaď a zadívaj sa na ružu krvavého umučenia, akým spôsobom sa červená na dôkaz najvrelejšej lásky. Súťažia spolu zároveň láska a umučenie – tamtá, aby viacej planula, ono, aby sa viacej červenalo od vylíatej krvi. Prapodivným však spôsobom červená sa umučením vďaka páľave lásky, pretože keby nemilovala, tak by ani netrpela. Páľava najväčšej a neporovnateľnej lásky sa ukazuje v umučení i v červeni jej krvi. Ako totiž ruža uzatvorená pod vplyvom chladu noci, pod vplyvom narastajúceho slnečného tepla, celá sa otvára a rozvinúc lupene v červeni ukazuje príjemnú horúčosť, tak nádherný Kvet nebies, najlepší Ježiš, ktorý po dlhý čas, od prvotného hriechu človeka, akoby bol uzatvorený v chlade noci, neudelujúc ešte hriešnikom plnosť milosti, 'keď však prišla plnosť času' (porov. Gal 4, 4), rozpalený lúčmi horúcej lásky, otvoril sa v každom mieste svojho tela, a páľava ruže lásky zažiarila v červeni vylíatej krvi.

2. Pozri teda, ako týmto kvetom ruže zakvitol 'rumenný' Ježiš! Pozri na celé telo! Kdeže nenájdeš kvet ruže? Pohliadni na jednu i na druhú ruku, pohliadni na jednu i druhú nohu – či nenájdeš tam všade kvet ruže? Pozri na ranu v boku, keďže ani ona nie je bez ruže, hoci tá nie je príliš červená kvôli prímеси vody, pretože 'vyšla krv a voda' (Jn 19, 34). On totižto je ten, 'ktorý prišiel skrze vodu a krv' (1 Jn 5, 6), najlepší Ježiš Kristus.

Ó, najsladší Pane a Spasiteľu všetkých, dobrý Ježišu! Akú vďaka, hodnú Teba, môžem vzdať Tebe, ktorý si od začiatku svojho príchodu na svet až do najukrutnejšej smrti, a dokonca i po smrti, vylial za mňa tak veľa svojej krvi, ktorý si sa postaral o to, aby si ukázal páľavu svojej najvznešenejšej lásky tak početnými vylíatiami svojej krvi! Ó, akým veľkým počtom lupeňov je obohatená a ozdobená Tvoja ruža! Ktože by ich všetky spočítal? Zrátaj kvapky krvi vylíatej z najsladšieho boku i z tela najmilovanejšieho Ježiša, a budeš mať zrátané lupene ruže umučenia i ruže lásky. Jednotlivé kvapky krvi sú totižto jednotlivými lupeňmi.

Siedme vylíatie Krvi Pána sme už krátko rozobrali, keď sme hovorili o otvorenom boku, odkiaľ 'vyšla krv a voda', a skrze ktoré sme prijali sviatosť krstu (porov. s. Augustinus, in Ioan. Evang., tr. 120, n. 2).

24. kapitola

Pobádanie ku kontemplácii Umučenia a Lásky Kristovej

1. Teraz teda, duša moja, posilni sa! Úbohá a slabá zdvihni sa, a na krídlach viery a nádeje zaleť do tejto záhrady lásky! Celú pozornosť mysle, rozptýlenú na rôzne veci, sústreď na jedno a napodobňuj usilovnosť včielky, aby si si vytvorila pre seba med nábožnosti. Vzlietni do raja lásky, vzlietni, vravím, k výšinám srdca lebo hľa, bol povýšený Ten, ktorého hľadáš (*porov. Jn 12, 32 – 33).

Ale nemaj strach – povýšený, bol ponížený (*porov. Flp 2, 8). Pretože nie preto bol povýšený na kríži, aby sťažil ku sebe prístup tým, ktorí sa chcú k Nemu priblížiť, ale skôr preto, aby Ho všetci ľahšie mohli nájsť. Pristupujúc teda s dôverou k tomuto raju, v rozťahnutých ramenách rozpoznaj cit lásky čakajúceho, objatie lásky pozývajúceho sa ku tebe i pozývajúceho teba ku sebe a akoby láskavo a milosrdne volajúceho: *'Vráť sa, vráť sa, Sulamítka! Vráť sa, vráť sa, nech ťa vidíme'* (Pies 7, 1). Odvráť sa od zlej vôle, od zlých skutkov, od tvrdohlavosti a zúfalstva; obráť sa ku mne, lebo si sa odvrátila odo mňa, aby sme na teba pozreli pohľadom milosti, ktorým sme sa pozerali na hriešnu ženu i lotra (porov. Lk 7, 37 – 50; 23, 40 – 43).

2. Čítaj ma teda, knihu života popísanú znútra i zvonka (porov. Zjv 5, 1; *21, 27), a čítajúc ju, pochop. Zbieraj pre seba moje kvety, aby si mohla vojsť do onoho raja, pred ktorého bránou bol postavený cherubín s ohňovým mečom (*porov. Gn 3, 24). Poznanie totižto, ktorému sa v plnej miere môžeš naučiť odo mňa, má moc odstrániť strážiaceho cherubína, a krvavé kvety môžu uhasiť plameň dvojsečného meča. Vojdi teda teraz, ó, duša, do tohto raja lepšieho od všetkých rajov v rozjímavej modlitbe s čo najväčším citom, aby si neskôr mohla vojsť s telom i dušou do onoho raja nebeského (*porov. Zjv 2, 7). Nie na krátko je ti daný do vlastníctva tento raj. Preto je potrebné prelietať na jednotlivé kvety a sať okvetné lístky každého z nich, umožňujúc tak prameňom krvi zmáčať nás buď z pravej alebo z ľavej strany a dostať sa do nášho vnútra. Všade treba hľadať nábožnosť a milosť kajúcnosti zalievanú slzami. Z oboch hľadísk je potrebné uvažovať aké bolestné sú rany spôsobené kľincami, aké kruté je preťatie žíl a porušenie kostí rúk Toho, *'ktorý stvoril nebo i zem'* (*porov. Sk 14, 15), akým spôsobom *'vykonal spásu uprostred zeme'* (Ž 74, 12) a počas týchto úvah si často opakovať: *'Navráť mi radosť z tvojej spásy'* (Ž 51, 14). Je potrebné postupovať spôsobom, nasledujúc včielku, ktorá vždy, dokonca i keď nelieta, vydáva akýsi zvuk a nestíchnie pokým nevojde do vnútra kvetu, kde zbiera a saje sladkosť vytúženého medu. Ó, aká šťastlivá budeš, ak sa dostaneš do krvavých kvetov nášho kvitnúceho najsladšieho Raja, totiž do rán Krista, a úplne oslobodená od ruchu tohto sveta i útokov pokušení a oddávajúca sa len Tomu, do ktorého si vošla, budeš môcť *'okúsiť a porozumieť, aký dobrý a sladký je Ježiš'* (porov. Ž 34, 9).

Takým istým spôsobom je potrebné dívať sa i na nohy, nie menej krvavé a nie menšiu bolesť znášajúce než ruky, takisto prerazené a prederavené, s tečúcimi prameňmi krvi a pokropené jej kvapkami.

3. Nakoniec je potrebné dôjsť cez bránu prebodnutého boku, do onoho najpokornejšieho Srdca najnádherniejšieho Ježiša. Tam je bezpochyby ukrytý nevýslovny poklad vytúženej lásky. Nachádza sa tam nábožnosť, odtiaľ vyteká milosť slz, tam sa učí miernosti a

trpezlivosti v protivenstvách, spoluutrpeniu v súženiach, tam obzvlášť sa nachádza *'srdce skrúsené a ponížené'* (porov. Ž 51, 19). Takýto a tak veľký prahne po твоjich objatiach, Takýto ťa očakáva, aby sa zjednotil s tebou. Ku tebe skláňa hlavu (**porov. Jn 19, 30*) posiatu kvetmi, prebodnutú mnohými ostňami tŕňov, aby ťa pozval k bozku pokoja, akoby vravel: Hľa, akú som prijal podobu, ako som bol spútaný, ako som bol zabitý, aby som ťa mohol vziať na svoje ramená, teba ovečka moja, ktorá si zablúdila, a aby som ťa mohol zaniest' späť na nebeské pastviny raja (**porov. Lk 15, 4 – 7; 23, 43*). Odpovedz mi láskou, vzruš sa súcitom kvôli mojim ranám a *'pritlač si ma'* takého, akého ma teraz vidíš, *'ako pečať na svoje srdce, ako pečať na svoje rameno'* (porov. Pies 8, 6), aby si vo všetkých úmysloch svojho srdca, vo všetkých dielach svojich rúk mohla sa pripodobniť mne tak poznačenému, ako to vidíš. Pripodobnil som ťa na podobu svojej božskosti, keď som ťa stvoril, pripodobnil som sa podobe тvojho človečenstva, aby som ťa vykúpil. Ty teda, ktorá si si nezachovala podobu mojej božskosti udelenú ti pri тvojom stvorení, zachovaj si aspoň podobu тvojho človečenstva vyjadrenú vo mne v čase тvojho obnovenia. Ak si nezostala taká, akú som ťa stvoril, zostaň aspoň taká, akú som ťa vykúpil. Ak nechápeš aké dary som ti udelil, stvorením ťa, pochop aspoň, aké trápenia v тvojom človečenstve som podstúpil pre tvoje vykúpenie, a pochop, že som ťa povolal do väčších slastí skrze vykúpenie, než sú tie, ku ktorým som ťa povolal skrze stvorenie. Preto totižto stal som sa viditeľným človekom, aby videný tebou, bol som tebou milovaný – ja, ktorý v mojej božskosti nevidený a neviditeľný, nejako nebol som tebou milovaný.

4. Ó, najsladší, dobrý Ježišu! *'Otec svetiel'*, od ktorého pochádza *'každý najlepší dar a každý dokonalý dar'* (porov. Jak 1, 17), pozri milosrdne na pokorne Ťa vyznávajúcich a skutočne presvedčených, že bez Teba nič nemôžeme urobiť (**porov. Jn 15, 5*)! Ty, ktorý si dal seba ako výkupné za nás (**porov. Mt 20, 28; 1 Tim 2, 6*), daj – hoci si nezasluhujeme tak veľkú odmenu –, aby sme sa odovzdali vo všetkom tak úplne a dokonale тvojej milosti, aby sme pripodobnení obrazu Тvojho umučenia, s Тvojou pomocou rovnako sa pripodobnili obrazu Тvojej božskosti (**porov. 2 Pt 1, 4; 1 Jn 3, 2; KKC 460*), ktorý sme stratili hriechom. Amen.

+++